

Upravišstvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica 3.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelci: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5 — Telefon: 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računski in Ljubljanski pokrajinski pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, na ostale kraje
Italije: Servizio Corri. Post. No 11-1118
IZKljučno: ZASTOPNIŠTVO za oglašje v Ki-
talije in inozemstvu
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izjava vsak dan razen ponedeljka
Naročnina mala mesečno Lit 18,—
za inozemstvo pa Lit 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 3, telefon
31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Letalski napadi na angleške postojanke

11 angleških letal sestreljenih — Preprečen napad
na italijanski konvoj

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 6. avgusta naslednje 800. vojno poročilo:

Na egiptskem bojišču so italijanska in nemška letala v ponovnih nastopih v nizkem poletu napadla nasprotno četo in postojanke ter v boju sestrelila 6 britanskih letal.

Sovražni poleti nad Tobruk in Marso Matruh so povzročili nekaj škode; eno angleško letalo je bilo sestreljeno.

Med poleti nad Malto je naša lovská skupina, ki je spremljala bombnike, sestrelila dve angleški letali vrste »Spitfire«; nadaljnje angleško letalo je doletela ista usoda v dvoboju z nemškimi lovc.

Angleška letala so skušala napasti našo ladijsko spremnjavo v srednjem Sredozemlju. Eno izmed teh letal je zadelo protiletalska obramba spremljevalnih edinic in je treščilo v morje. Ladijska spremljava ni imela škode.

Ene naše letalo se ni vrnilo z vojnega poleta v vzhodno Sredozemlje.

Junaška smrt zaslužnega letalca

Operacijsko področje, 6. avg. s. Pri plemenitem poskusu, ki pa ni imel uspeha, da bi pomagal svojemu vojaku v pasu, kjer ga je neko angleško letalo napadlo in sestrelilo pri povratnem poletu, se poveljnik skupine lovcev podpolkovnik Quarantotti ni vrnil na svoje oporišče. Podpolkovnik Quarantotti je izvajal prve bojeve polete, čeprav še zelo mlad, v abesinski vojni s skupino bombnikov in se je udeležil skoraj vseh bitk do afriške zmage. Po Afriki se je udeležil zopet druge vojne v Španiji. Z oporiščem legionarskih letalcev na Balearih je sodeloval pri odličnih akcijah, s katerimi je bilo v kratkem času pristanišče v Barceloni spremenjeno v pokopališče ladij in v kup ruševin. V tej svetovni vojni je prispeval najprvo z akcijami bombardiranja, med njimi tudi bombardiranja Gibraltarja. Kasneje mu je bila poverjena skupina lovcev novega tipa letal »Re 2001«. Njegovi piloti so ga ljubili. V njegovi skupini vlada tovarništvo, disciplina in navdušenje. Piloti podpolkovnika Quarantottija izvajajo drzne akcije z napadi na Malto. Sestrelili so že mnogo letal. Te zmage so nastale zaradi modrega in velikodušnega vodstva poveljnika, ki je znal ustvariti skladje v akciji svojih ljudi, ki predstavljajo tajnost slehernega uspeha. Quarantotti je bil tehnično popoln pilot in letalec v duhu, volji in sposobnosti. Bil je rojen v Neaplju leta 1910 in štirikrat odlikovan s srebrno kolajno za vojaško hrabrost in za bravnost kolajno za letalsko hrabrost. Napredoval je dvakrat po zaslugah v vojni.

Maršal Cavallero na razstavi umetnikov-vojakov

Rim, 6. avg. s. Šef glavnega stana italijanskega maršala Ugo Cavallero je obiskal v Rimu prvo razstavo italijanskih umetnikov pod orožjem. Sprejel ga je šef glavnega stana kr. vojske kakor je maršal obiskal vse dvorane in si ogledal pozorno in z ljubeznijo vsa razstavljena dela. Visoki gost je izrazil svoje zadovoljstvo spričo razstavljenih umetniških del, ki kažejo nekatere prizore iz hude vojne naše vojske na raznih frontah.

Protiangleško razpoloženje v Egiptu

Buenos Aires, 6. avg. s. Severnoameriški tedičnik »Times« končno priznava, da položaj v Egiptu nikakor ni tak, kakor so ga doslej opisovali razni organi angleške propagande. V zaveznikiškem taboru, pripominja pisec članka, zbujajo veliko zaskrbljenost čimdalje bolj naraščajoče protibritanske razpoloženje.

Novi japonski uspehi na Kitajskem

Več Čangkajskovih divizij uničenih

Šanghaj, 6. avg. d. O borbah v severni Kitajski javljajo poročila iz japonskih virov, da so se ogorčene borbe v distriktu Menčiang končale z japonsko okupacijo mesta Jučen, kjer je bilo središče glavnega stana 101. Čungkingške divizije. Z uničenjem tega gnezda Čungkingškega odpora so japonske sile prizadele usodni udarec celotnemu vojnemu pasu, na katerem so se utrdile kitajske komunistične čete na področju severno od Pekinga, na obmejnih točkah med severno Kitajsko in Mandžurijo. Mnogo sovražnikovih čet je bilo ujetih ostali oddelki pa so bili po večini pokončani. Samo na tem področju je padlo nad 1500 komunističnih kitajskih vojakov.

V teku japonskih očističevalnih operacij, ki so se pričele sredi meseca maja, so bile uničene vsa sovražnikova oporišča na goratem ozemlju, ki meji na kitajski pokrajini Šansi in Honan. Po dvomesečnih borbah so bili iztrebljeni vsi preostanki Čangkajske 27. in 24. divizije v pogorju Tahsing. Nedavno organizirana 4. Čungkingška brigada v moči 15.000 mož, ki je operirala na obmejnih področjih v pokrajini Hopeh in Santung, je bila uničena in vržena s svojih oporišč. Isto velja tudi za vse kitajske čete pod poveljstvom Yu-Huechunga pripadajočih 334. in 337. brigadi, ki sta operirali v južnem delu pokrajine Santung.

Tokio, 6. avg. s. Pri operacijah, v katerih so Japonci zasedli važno kitajsko središče Sungjan, so pustili Kitajci na bojišču 220

sko razpoloženje v Egiptu. Iz Kaira in Londona prihajajo poročila, po katerih čete osi še nadalje prodirajo na egiptsko ozemlje, pri čemer jim uspešno pomaga domača peta kolona nezadovoljnih. Pisec pripominja, da so v širokih krogih egiptskega vodilnega razreda čedijev zelo občutljivi za obljube velesil osi, da pa se tudi med kmeti vedno bolj razširjajo najbolj čudne vesti o zlorabah in uničevanju angleških čet. Singapur, Birma in Indija bi nas morala nečesa naučiti. Nobenega dvoma ni, da smatrajo sedaj mnogi v Egiptu, ko prve bombe osmega letalstva padajo na Aleksandrijo, da je nastopil trenutek za protibritansko akcijo.

Japonski diplomat o uspehih v Sredozemlju

Tokio, 6. avg. s. List »Jomiuri« objavlja razgovor, ki ga je imel sodrnik lista po telefonu z japonskim veleposlanikom v Rimu Horikirim, ki se trenutno mudi v Berlinu. Veleposlanik je uporabil to priliko, da je navdušeno opisal sijajne zmage osnih čet na raznih evropskih bojiščih. Pri tem je zlasti poudaril visokega duha in neomajno vero v končno zmago, ki jo kaže italijanski in nemški narod. Glede na pomorsko vojno, je dejal, da je bitka pa Panteleriji zadala odločen udarec poslednjim prehodnim možnostim britanske mornarice v Sredozemlju, pripominjajoč, da je sedaj to morje pod izključnim nadzorstvom letalskih in pomorskih sil osi. Bitka pri Panteleriji, ki je na drugi strani omogočila zopetno zasedbo Tobruka in sijajno prodiranje italijanskih in nemških čet na egiptsko ozemlje, je še bolj dvignila moralno narodo osi in jim še bolj utrdila njihovo vero v zmago. Notranja povezanost, disciplina in samoodrekanje novanje fronte v obeh državah so čudovite. Najbolj zgovorno in na plebiscitni način se je to pokazalo o priliki zbiranja volne in podpisovanja zakladnih bonov v Italiji, tako da se spričo tega vsa anglosaška propaganda, ki hoče dvomiti v odlične sposobnosti italijanskega naroda, samo smeši.

Veleposlanik je končno izrazil svoje globoko občudovanje voditeljev obeh narodov osi, ki na drugi strani iskreno občudujeta vojne napore Japonske v okviru skupne borbe sil trojnega pakta. Odnosi med temi tremi državami postajajo vedno bolj tesni in se vedno bolj utrjujejo na osnovah medsebojnega spoštovanja in cenitve, tako s strani narodov kakor njihovih voditeljev.

Manifestacija italijansko-japonskega prijateljstva

Tokio, 6. avg. s. V zvezi s sklepom, ki je bil sprejet v Rimu, da se neka ulica pomeni po Japonski, piše list »Asahi«, da je ta vest popolnoma v skladu s čimdalje bolj naraščajočim prijateljskim razpoloženjem Japonske do Italije. List opozarja na delovanje prvih italijanskih katoliških misijonarjev na Japonskem, ki se v nasprotju z drugimi podobnimi misijonarji niso nikdar menili za svoje gmohte koristi, temveč so se vselej omejevali samo na svoj verski apostolat.

Fašisti v Španiji za italijanske borce

Madrid, 6. avg. s. V Španiji bivaajoče fašistične žene so se z navdušenjem odzvale pozivu inspektorja stranke grofa di San Marzana glede priprave daril hrabrim borcem na bojiščih. Tako so zbrane velike količine volnenih oblačil, ki so jih same izdelale, ter kakih 500 uporabnih vreč z najrazličnejšimi potrebščinami. Vsa ta darila bodo v posebnih zabojih in vrečah poslana v Rim, odkoder jih bo generalno vodstvo inozemskih fašijev poslalo vojakom na bojišče.

Železniška zveza med črnim in Kaspiškim morjem presekana

Osvojitev železniškega križišča Tihoreck — Prodiranje proti Kavkazu se nadaljuje na vsej fronti

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 5. avg. Nemško vrhovno poveljništvo objavlja naslednje vojno poročilo:

Na kavkaškem področju je bilo zavzeto važno železniško križišče Tihoreck. Železniška proga severno od mesta je bila do sežena na široki fronti. Brzi oddelki pehotnih divizij prodirajo dalje proti jugu. Rušilni letalski oddelki podpirajo tankovske oddelke pri razširjenju mostišča preko Kubana.

Južno od Vorosilovska so brzi oddelki v naglem prodiranju preko Kubana presekali železniško zvezo med črnim in Kaspiškim morjem.

Tudi severno od Sala prodiranje nemških in rumunskih čet dobro napreduje. Na uspehu imajo rumunske čete posebno velik delež.

V velikem loku Dona je bilo v hudih borbah uničenih nadaljnjih 25 sovražnih tankov.

Ponoči je letalstvo nadaljevalo napade na železnice v sovražnem zaledju.

Na prostoru pri Rževu se trajajo hude borbe. Severno od mesta so izgubile sovjetske čete pri brezuspešnih napadih 28 tankov.

Tudi na fronti pri Volhovu so se od tankov podpirani sovražni napadi izjalovili.

Na vzhodni fronti je bilo večeraj sestreljenih 108 sovjetskih letal. Šest lastnih letal pogrešamo.

Po dnevnih motilnih poletih posameznih angleških letal nad zapadnim nemškim ozemljem so v pretekli noči angleška letala brez uspeha napadla nekatera mesta v Porenju in na Westfalskem. V stanovanjskih okrajih nekaterih mest je nastala malenkostna škoda. Nočni lovc so sestrelili 6 napadajočih letal.

Na južni in vzhodni obali Anglije so



nemška letala večeraj in v pretekli noči deloma v nizkih poletih napadla z bombami težkega kalibra vojaško važne naprave.

Nezadržno prodiranje proti Kavkazu

Berlin, 6. avg. d. Dodatno k večerajšnjemu nemškemu vojnemu poročilu javljajo s pristojnega nemškega vojaškega mesta, da se nemško prodiranje na zapadnem delu predkavkaškega ozemlja nadaljuje brez prestopa in z veliko naglico. V dveh ogromnih kolonah prodirajo nemške čete vzdolž Azovskega morja in preko Vorosilovska. Ob Azovskem morju se nemško prodiranje nadaljuje na široki fronti v neprestanih spopadih z bežečimi sovražnimi oddelki. To pa seveda ne pomeni, naglašajo v nemških vojaških krogih, da bi nemške čete zasedle vsa naselja, ki leže ob Azovskem morju, navzile temu pa nevarnost za preostanke sovjetskega črnomoškega brodogoja vedno bolj narašča. Zlasti se je zaradi nemškega prodiranja povečala nevarnost za del sovjetske mornarice, ki je bil zadnji čas zbran v vodah ob ustju Dona. Ta del sovjetskega črnomoškega brodogoja je »ostal brez strehe«, naglašajo v nemških vojaških krogih. Med tem brodogojem približno 70 ladij je večina topničark, motornih torpednih čolnov in pomožnih vojnih ladij. Veliko število teh ladij je nemško letalstvo razpršilo. Ostale sovjetske vojne ladje so skušale pobegniti z Azovskega morja, toda medtem je morská ožina pri Kerču, skozi katero vodi edini prehod na Črno morje, postala že tako nevarna pot, da jo sovjetske ladje lahko le v nočnih urah uporabljajo z malim upanjem v uspeh. Kakor javlja nadalje nemško vojno poročilo, so tudi italijanski torpedni čolni opravili med sovjetskim brodogojem uspešno delo s potopitvijo sovjetske 6500 tonske križarke ob Črnem morju.

Na srednjem delu predkavkaškega ozemlja so nemške čete po ogorčenih borbah s sovražnikom na mnogih nadaljnjih točkah dosegle reko Kuban, zapadno od Vorosilovska. Na tem področju so več bežečih sovjetskih kolon prehiteli brzi nemški oddelki in so sedaj obkoljene od nemških in zaveznikiških čet.

V velikem Donovem kolenu postajajo sovjetski frontni napadi polagoma zmerom slabejši. Kakor vsi dosedanjí sovjetski protinapadi, katerih namen je bil, zadržati nemško ofenzivo v južnem odseku, so tudi napadi o Donovem kolenu ostali brezuspešni. Isto velja tudi za sovjetske protiakcije zapadno od Rževa, kjer je bil sovražnik na oseh točkah odbit s hudimi izgubami.

Berlin, 6. avg. s. Berlinski listi pišejo v svojih komentarjih o operacijah, ki so došle do zasedbe Vorosilovska, med drugim o veliki važnosti tega mesta kot industrijskega središča in novega izhodišča za nadaljnje strateške operacije v smeri proti Kavkazu. List »Zwölfurh-Blatt« opozarja zlasti na sedanje ofenzivne operacije, ki se v obliki pahljače razširjajo na vsem južnem področju. Zato Nemci tako na svojem desnem kakor levem krilu in v sredini svojega prodiranja dosegajo odlične uspehe, ki vedno bolj razširjajo obseg osvojenega ozemlja.

List poroča nadalje, da so nemške čete zasedle tudi Jekaterinovskaja in da so nadalje napredujoč na desnem krilu preplavale reko Jejo in tako dosegle vse strateške cilje v zalivu Jejska.

Glede operacij na jugu doznava »Völkischer Beobachter« iz vojaškega vira med drugim, da je nemško letalstvo učinkovito bombardiralo izredno važne naprave na železniški progi med Tihoreckom in krajem Mineralnija vodi.

Prav tako je nemško letalstvo uspešno podprlo obrambne boje nemških čet v srednjem in severnem odseku, kjer so boljševiki poskušali razbremeniti napade. V severnem odseku napadajo boljševiki istočasno od juga in jugovzhoda, medtem ko so na severu skušali večji napad proti nemškemu mostišču pri Volhovu, a so bili s krvavimi izgubami v silovitih bojih odbiti.

Predvečerašnjim so nemška letala sestrelila 45 boljševičskih letal v južnem in 40 v severnem odseku vzhodnega bojišča.

Uničevanje sovjetskih prometnih zvez

Berlin, 6. avg. d. Uspešne in obsežne operacije nemškega letalstva so bile, kakor javljajo s pristojnega nemškega vojaškega mesta, usmerjene v prvi vrsti proti sovražnikovim prometnim zvezam in transportu v sovražnikovem zaledju. Nemške bombnike in strmoglavce spremljajoča lovská letala so na vsem bojnem področju po doslej zbranih podatkih sestrelila 25 sovražniških letal.

Osvojitev Kropotkina in Aimagira

Berlin, 6. avg. d. Mesto Kropotkin, o katerem pravi večerajšnje nemško vojno poročilo, da so ga nemške čete zavzele po trdi borbi, predstavlja važno prometno križišče na veliki železniški progi, ki vodi iz Rostova v Baku in dalje v Tiflis, ter hkrati na progi Vorosilovsk—Novorosijsk. Kropotkin ima približno 50.000 prebivalcev in je dobil svoje ime l. 1920 po ruskem anarhistu knezu Kropotkinu. Najvažnejše industrijsko podjetje v tem mestu je velika tovarna za olje, poleg katere pa je tu še več tovarn za izdelovanje mesnih in sadnih konzerv ter nekaj drugih industrijskih obratov.

Mesto Armavir, ki je prav tako omenjeno v večerajšnjem vojnem poročilu, je eno izmed najvažnejših trgovinskih središč v severnem Kavkazu in šteje okoli 100.000 prebivalcev. Armavir so ustanovili l. 1848 armenski begunci, ko so se naselili na točki, kjer je reko Kuban presekala velika cesta, ki vodi s severa proti Bakuju in dalje v Transkavkazijo. Ime Armavir znači »mesto Armencev«.

Sovjetsko priznanje nadaljnjega umika

Carigrad, 6. avg. d. Nadaljnji umik sovjetskih sil na kavkaškem bojišču priznava sovjetsko uradno vojno poročilo, objavljeno 5. avgusta popolnóti. V njem sovjetsko vojno poveljništvo previdno izjavlja, da so se v sredo vodile borbe na področjih pri mestih Klekaja, Kotelnikovo, Bjelaja Glina in južno od Kučevskaja.

V svojem poročilu sovjetsko poveljništvo sedaj prvič govori o borbah južno od krajev Bjelaja Glina in Kučevskaja, dočim so prejšnji sovjetski komunikirski poročali samo o nadaljevanju borb na področju Bjelaje Gline in Kučevskaja.

Mesto Kotelnikovo leži ob železniški progi Stalingrad—Krasnodar in samo še približno 140 km jugozapadno od Stalingrada. V prejšnjih sovjetskih komunikirskih se tudi to mesto še ni omenjalo, marveč so sovjetski vojni komunikirski poročali samo o borbah pri Cimljanskaji, ki je približno 75 km zapadno od Kotelnikova.

Sovjetski kmetje pozdravljajo nemško vojsko

Curih, 6. avg. d. V listu »Solothurner Zeitung« poroča švicarski novinar, ki se je vrnil z vzhodnega bojišča, da prebivalstvo v novo zasedenih pokrajinah na jugu prijateljsko sprejema nemške čete, ki prodirajo na sovjetsko ozemlje. Švicarski dopisnik naglašja, da je prijateljsko zadržanje sovjetskega prebivalstva napram nemški vojski povsem razumljivo glede na položaj, v katerem so bili kmetje v Sovjetski zvezi v zadnjih 20 letih. V tem času je mnogo milijonov kmečkih prebivalstva izginilo po mestih, kjer se je primerno ustvarjala industrializacija in kjer se je organiziralo oboroževanje Sovjetske zveze, končno pa, ko je izbruhnila vojna, so pač morali zopet kmetje postaviti najvišji kontingent sovjetskega vojaštva, ker industrijskega delavstva ni bilo mogoče tako lahko pogrešiti v vojni industrijskih obratih. Glede na ta položaj sovjetskega kmečkega življa, ki je bilo malo upoštevano, in so se mu nalagale velike žrtve, je povsem razumljivo, ako danes sovjetski kmetje niso posebno naklonjeni sovjetskemu režimu, ki jim je nalagal le bremena brez kakega povračila. Prav zaradi tega sovjetsko kmečko ljudstvo nemško vojsko povsod s prijateljskim sprejemom in priščno pozdravlja.

Angleška letala nad Nemčijo

Berlin, 6. avg. d. Britanski bombniki so preteklo noč preleteli področje zapadne Nemčije. Kakor javljajo s pristojnega nemškega vojaškega mesta so odvrgne bombe povzročile le manjšo gmotno škodo. Po doslej znanih podatkih je bilo sestreljenih pet izmed napadajočih bombnikov.

Turčija bo ostala nadalje nevtralna

Carigrad, 6. avg. s. Po daljšem odmoru se je zopet sestala velika turška nacionalna skupščina. Predsednik skupščine je prečital ukaz predsednika republike, s katerim je bila imenovana nova Saradzoglova vlada. Kakor doznava list »Akham«, bo parlament zasedal kakih 10 dni, nakar bodo sledile zopet daljše počitnice.

V govoru, ki ga je imel pred skupščino, je predsednik vlade Saradzoglu podal najprej pregled položaja in nato poudaril potrebo, da ostane Turčija enotna v sedanjih okoliščinah in strnjena okoli predsednika Ismeta Inenija, ki posebejla najvišje kreposti turškega naroda, Saradzoglu je nadalje potrdil voljo vlade, da ohrani državo izven sedanje konflikta, nadaljujoč politiko stroge nevtralnosti.

Ankara, 6. avg. s. Narodna skupščina je soglasno odobrila zaupnico Saradzoglovi vladi.

Ankara, 6. avg. d. Glasovanja v narodni skupščini o zaupnici novi vladi se je udeležilo 391 poslancev.

Vojna na morju

Rim, 6. avg. s. Severnoameriško državno tajništvo za mornarico objavlja, da so se izgube mornariških strelcev in vojakov obalne obrambe v času od izbruha vojne na Pacifiku do 26. julija povzpelo na 3541 mrtvih, 24 ranjenih in 7837 pogrešanih.

Buenos Aires, 5. avg. s. Doznava se iz Washingtona, da je pomorska komisija severnoameriškega kongresa razveljavila pogodbo za zgraditev 200 novih trgovskih ladij, ki je bila dogovorjena z ladjedelniki Higgins, to pa zaradi pomanjkanja potrebnega jekla.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Zadnji opomin

Ljubljana, 6. avgusta
Z zmagovito zasedbo naše zemlje je Italija z izredno velikodušnostjo nam hotela zajamčiti pod svojim modrim vodstvom kulturno avtonomijo in naše značilne etnične osobine, zagotavljačjo nam v istem času nemoten nadaljnji razvoj našega gospodarskega življenja.

Večina je takoj v začetku spoznala, kakšno je stvarno stanje, in je trezno začela sodelovati, najprej z vojaškimi, nato pa s civilnimi oblastmi, ki so takoj pokazale izredno razumevanje za naše želje, zahteve in potrebe ter takoj vse ukrenile za zopetno uvedbo reda in mira ter gospodarskega ravnotežja v novo ustanovljeni Ljubljanski pokrajini.

Spominjamo se še dobro govorov, ki jih je imel Eks, Visoki komisar, ko je potoval v pomladskih mesecih prejšnjega leta od kraja do kraja po pokrajini in poudarjal, da Italija ne zahteva od nas ničesar drugega kot lojalnost, toda lojalnost na vsej črti in popolno sodelovanje z italijanskimi oblastmi. Vsakdo se je lahko prepričal o dobri volji italijanskih oblasti in vojske in resnično je naše ljudstvo spoznalo vso pripravljenost za sodelovanje. Izgledi za bodočnost so bili najlepši, kajti zahtevana lojalnost se je kazala na vseh področjih javnega udejstvovanja.

Zgodilo se je pa tudi, da se je po nekaj mesecih pojavila neka skupina med našim ljudstvom, ki je zaradi svoje fanatične zaslepljenosti in zagrizenosti ter po navdih tujih anglosaških in moskovskih agentov pričela netiti ogenj upora med ljudstvom. Zanimivo je, da so se skupine upornikov in komunističnih zločincev pojavile v tistih dneh, ko se je pričela zgodovinska odločilna borba med svetom novega reda in novimi idej ter boljševizmom na vzhodni fronti. Vse dolje se zločinske skupine, za-

radi katerih zdaj naš narod toliko trpi, niso pojavile na svetlobo, temveč so se skrivale, kajti ni jim šlo za blagor in interese našega ljudstva, saj je znano, da so v službi sovražnih tujcev in ne v službi naroda. Pojavili so se tako zvan partizani, ki so pričeli ubijati, moriti in uničevati.

Slovenski tisk je z odobravanjem večine trezno mislečih in pametnih Slovencev takoj v začetku pojava teh skupin opozoril na neizogibne posledice, ki lahko nastanejo, in na strašno škodo, ki jo bo moral trpeti zaradi maloštevilnih zagrizencev in fanatikov ves narod. Vsa opozorila niso dosti pomagala, peščici iz tujine podpihovanj zločincev so se pridružili šeasoma prostovoljno ali s silo še drugi in prišlo je tako daleč, da ni minil dan brez slovenskih in italijanskih žrtvev teh zločincev.

Prišlo je nato, česar smo se vsi bali, to so represalije, ki so bile nujne, da se v kati zatpe upor. Vsi težko občutimo mere, ki so bile odredene za zaščito italijanskega in slovenskega življenja v pokrajini. Strašne so posledice na vseh področjih našega javnega življenja, toda ukrepi, in sicer strogi in trdi ukrepi so bili nujno potrebni, kajti na italijansko velikodušje je v manjšini se nahajajoči del našega ljudstva odgovarjal z nelojalnostjo in zločini.

Z Ducejevim govorom v Goriziji se je položaj v vsakem pogledu razčistil. Duce je jasno povedal, da se bo in se že izvaja neizprosen rimski zakon proti onim, ki se onstran in tostran stare meje še vdajajo bolnim namizem. Potrebno je, da to opozorilo z najvišjega mesta natančno premislimo in si ga vzamemo k srcu, kajti zopet moramo posvariti vse, da Ducejeve besede v Goriziji niso bile izrečene tja v en dan, temveč so globokega pomena in izredne važnosti za našo nadaljnjo življenjsko usodo.

Japonska in Indija

Japonska ne more dopustiti, da bi bila Indija še nadalje angleško vojaško oporišče

Tokio, 6. avg. d. Službeni zastopnik japonskega informacijskega urada Hori je v sredo zvečer podal važno izjavo o japonskem stališču glede Indije, ki ji pritiče prav poseben pomen glede na šestanek indijske kongresne stranke v Bombaju, kjer se odloča nadaljnja usoda Indije. V svoji izjavi se je službeni zastopnik japonske vlade najprej dotaknil angleških prizadevanj, da bi se razbiliti osvobodilni načrti Indije z razširjanjem propagandne trditve, češ, da bi Japonska takoj vpadla v Indijo, čim bi jo zapustili zavezniki. Hori je naglasil, da skuša Anglija s temi propagandnimi trditvami izpremeniti prijateljsko stališče Japonske napram Indiji.

»Nobenega vzroka nimamo zanikati, je dobesedno izjavil japonski službeni zastopnik, »da predstavlja selanje in bodoče stališče, ki ga bo zavzela Indija, skrajno važen problem za Japonsko. Japonska, ki je morala prej sama trpeti pritisk Anglije in Zedinjenih držav, zaslučuje za največjo simpatijo osvobodilno borbo indijskega prebivalstva. Zaradi tega pričakujemo, da bo Indija uresničila svoja prizadevanja za ustvaritev neodvisne države, ki bo stala na isti stopnji skupaj z drugimi azijskimi deželami in aktivno sodelovala pri velikem delu za preporod Azije. Naglasiti pa moramo: Ne glede na to, ali bo Indija postala neodvisna ali ne, Japonska noli ne more trpeti uporabljanja Indije kot vojaškega oporišča zaveznikov. Glede na dosedanje izkušnje in posebno glede na nedavne grožnje Zedinjenih držav pa Indija nikdar ne sme upati, da si bo izvojevala svojo neodvisnost z miroljubnimi pogajanj z Anglijo. Še nikoli noben narod ni postal svoboden brez borbe in tudi Indija se mora boriti za svojo neodvisnost.«

Z umikom Angležev in zaveznikov iz Indije, je nadalje naglasil Hori, z izvojevanjem neodvisnosti bo Indija lahko mirna glede nevarnosti, da bi bila zapletena v vojno, prizanešeno ji bo le vmešavanje inozemskih sil v njene notranje razmere. Svojo izjavo je Hori zaključil: »Od sklepov konferenc v Bombaju in o. pota, ki ga bo po njej ubrala Indija, je še sedaj odvisna usoda indijskega naroda in njegovih bodočih generacij. Sedanja kriza predstavlja največjo preizkušnjo indijskega naroda. Od nje je odvisna odločitev.«

Osnaka, 6. avg. (Domei). Službeni zastopnik tiskovnega oddelka v japonskem glavnem stanju, polkovnik Nakao Jahagi, je včeraj v razgovoru s prelistavil tiska izjavil, da bo Japonska prisiljena podvzeti odločne vojaške ukrepe, ako bosta Anglija in Amerika nadaljevali svoje protijaponske akcije na indijskem ozemlju pod pretezo, da ščitita Indijo pred Japonsko. S takimi odločilnimi vojaškimi ukrepi bo Japonska zatrla sebi sovražne elemente v Indiji.

Boose o angleških obljubah

Bangkok, 6. avg. s. V svojem govoru pri radiu indijskemu narodu je predsednik izvršnega odbora Zveze za neodvisnost Indije, Raš Behari Boose, izjavil, da je Japonska trdno odločena uničiti vsa anglosaška oporišča v Indiji in pregnati Angleže z vsega tega področja prav tako, kakor jih je sama pregnala iz vzhodne Azije in kakor jih je pregnala os iz Evrope. Boose je nadalje prikazal pravo vrednost angleških obljub svobode, ki zaslužijo tem manj pozornosti sprito neizogibnega zloma britanskega imperija. Niti obljube o takojšnji svobodi bi indijsko ljudstvo ne moglo več resno upoštevati, kajti njen sprejem bi za Indijo pomenil, da bi morala takoj stopiti v vojno na strani Angležev, kar bi imelo za posledico je uničenje dežele. Boose je končno pozval indijski narod, naj zaupa v bodočnost in naj se vedno bolj strne za dosego svoje popolne svobode in neodvisnosti.

Indijski podkralj proti Gandhiju

Berlin, 6. avg. s. Glede na položaj v Indiji pripominjajo v tujakih političnih krogih, da si je indijski podkralj komaj tri dni pred sestankom glavne skupščine indijske kongresne stranke v Bombaju dovolil očitno kršitev zakona, ko je dal po policiji preiskrati urade komisije vseindijskega kongresa in zapleniti vse dokumen-

te. Vlada se je na ta način polastila zapisnikov, ki vsebujejo načrte raznih sklepov kongresa o indijski neodvisnosti in je razen tega brez Gandhijevega pristanka objavila dokument s predlogom, ki ga je Gandhi hotel priporočiti plenarni seji vseindijskega kongresa 7. t. m. V tem predlogu je med drugim Gandhijeva izjava, iz katere je razvidno, da bi Indija, čim bi dosegla svojo neodvisnost, takoj stopila v pogajanja z Japonci. Pandit Nehru je hotel k temu predlogu staviti spremljevalni predlog, ker bi se mogla v nasprotnem primeru Gandhijeva izjava tolmačiti kot pristane na trojni pakt. Angleški listi obširno pišejo o teh dokumentih in obtožujejo Gandhija, da hoče izdati svojo deželo, v nemških političnih krogih pa pripominjajo k vsemu, da pomeni dejanje vlade indijskega podkralja najhujši angleški izpad proti Gandhiju in njegovemu pokretu v zadnjem času.

Omejitev potrošnje riža na Cejlonu

Stockholm, 6. avg. d. Švedski listi posnemajo vest londonskega lista »Daily Telegraph« iz Kolomba na otoku Cejlonu, ki pravi, da so britanske oblasti racionalizirale potrošnjo riža za domače otoksko prebivalstvo. Novi obrok riža za posamezne prebivalce so znatno manjši kakor dosedajni, tako da se bo v celoti potrošnja riža na Cejlonu zmanjšala na tretjino predvojnje količine. Kakor zatrjuje angleški list, je bila nova omejitev v prehrani prebivalstva na Cejlonu potrebna zaradi japonske zasedbe Birme, odkoder je Cejlon dobival večino riža.

Japonske operacije na novi Gvineji

Stockholm, 6. avg. s. V londonskih krogih so včeraj kazali večje vznemirjenje zaradi nevarnega premikanja japonskih čet tik pred Avstralijo. Po zadnjih vesteh so japonske oborožene sile tako spretno prikriti, da jih ne morejo opaziti niti izvidniška letala Mac Arthurovega generalnega štaba. Dobro kamuflirane čete so se približale luki Port Moresby že na razdaljo 100 km. Vse te japonske čete se za svoje prikrivanje poslužujejo tako spretno kamuflaže, da se lahko res smatrajo za izborna opremljene za vojno v džungli. Ko so se znašle na bregu reke Kumasi, kjer so Avstralci pognali most v zrak, so se japonski vojniki navzile silovitemu toku reke in v svoji popolni bojni opremi vrgli v vodo in dosegli nasprotni breg.

Tokio, 6. avg. d. Japonski glavni stan je danes objavil, da so oddelki japonskih oboroženih sil 30. julija zasedli strateško važne točke na otokih Kei Aru in Tenimber na Arafurskem morju, severno od Avstralije.

Nova upravna razdelitev Jave

Tokio, 6. avg. d. S službenega mesta javljajo, da je bila na otoku Javi uveljavljena nova upravna razdelitev celotnega ozemlja bivše nizozemske kolonije. Otok Java je bil razdeljen na »teritorije« in province. Teritorija sta Surabaja in Djokjakarta, dočim je ostalo ozemlje Jave razdeljeno na 17 pokrajin. Batavija tvori samostojno obrambno telo. Pokrajine so bile razdeljene nanovo v prefekturo in distrikte.

Mandžursko poslanstvo v Tajui

Hsingking, 6. avg. s. Mandžurska vlada je že imenovala svojega poslanika pri tajski vladi v Bangkoku, kjer bo septembra otvorjeno mandžursko poslanstvo. Prvi mandžurski poslanik v Tajui bo svetnik zunanjega ministrstva Čeng Vu.

Pomanjkanje gume v Angliji

Stockholm, 6. avg. s. List »Aftonbladet« doznava iz Londona, da so bile mnoge londonske tvrdke gume prisiljene likvidirati zaradi izgube malajskega področja.

Eksplzija v radijski postaji v Montevidenu

Lizbona, 6. avg. s. Angleški radio objavlja, da je včeraj jutraj v poslopju kratkovalne postaje v Montevidenu eksplodirala

Uveljavljenje ameriškega sodstva v Angliji

Rim, 6. avg. s. Iz podrobnosti ki so na razpolago o razpravi v spodnji zbornici ob drugem čitanju znanega zakonskega osnutka, ki prepušča pristojnosti ameriških vojnih sodišč presojo vseh zločinov, izvršenih po pripadnikih ameriških oboroženih sil v Angliji, je razvidno, da je nazval splošni podreditvi Anglije Rooseveltovi volji prišlo vendarle do živahnih nasprotij. Notranji minister Morrison je zamenjaval skušal ublažiti pomen ukrepa, ki ponižuje Anglijo na raven kolonijne dežele. Njegove besede niso nikogar prepričale. Resnica je, da se je angleška vlada, kakor je odkril poslanec Dawies, znašla pred pravim ameriškim ultimatom, pred katerim je morala kloniti. Novi zakon ne bo v veljavi samo med vojno, temveč bo veljal tudi 6 mesecev po vojni. Glede na predloge viceadmirala Beamisa je poslanec Russel Thomas izjavil med drugim, da so porotne razprave za Anglijo nekaj bistvenega, medtem ko po mnenju konservativnega poslanca Lyonsa pomeni novi zakon popolno kapitulacijo velikega britanskega ustavnega prava pred ameriškim izsiljevanjem. Znano je namreč, da so se doslej tudi vsi izjemni sodbi po angleških postavih in pred angleškimi sodišči. Kot zadnji govornik je nastopil laburistični poslanec Silverman, ki je ironično vprašal, ali je to ono najprimernejše sodelovanje, ki ga lahko Anglija pričakuje od Amerike tudi po končani vojni. Razpravo je zaključil pravosodni minister Sommerwell ki je v tolažbo spodnje zbornice dejal med drugim, da so Američani postavili isto zahtevno tudi v prvi svetovni vojni, da pa je tedaj premirje preprečilo, da bi se zadevna pogajanja dokončala. Navzlic vsem kritikam je spodnja zbornica končno zakonski osnutek odobrila. Potreben je sedaj samo še pritisk vladarja, pa bo to novo dejanje usunjenja Velike Britanije Zedinjenim državam postalo zakon.

Težkoče v ameriški industrijski proizvodnji

Buenos Aires, 6. avg. s. Severnoameriška revija »New Republic« piše, da v Zedinjenih državah ne primanjkuje le gume in bencina, temveč tudi mnogo drugih surovin, ki so nujno potrebne za vodstvo vojne. V vsej oboroževalni industriji se je pojavila resna skrb zaradi kositra, niklja, mangana, kroma, volframa, aluminija in raznih zlitin teh kovin. Revija še posebej opozarja, da se bo treba zateči k zbiranju domače posode, zlasti zaradi pomanjkanja bakra.

Buenos Aires, 6. avg. s. Iz Washingtona poročajo, da bodo v kratkem začeli graditi petrolejski vod s petrolejskega polročja v Texasu v državo Illinois in sicer zaradi vedno večjih težav v prevozu po morju vzdolž atlantske obale Zedinjenih držav in silnih težav v železniškem prometu.

Buenos Aires, 6. avg. s. Državno tajništvo za vojno proizvodnjo v Washingtonu je odredilo ukinitve nadaljnje izdelovanja pisalnih strojev, ki bo odslej omejeno na eno samo industrijsko podljetje, katero pa bo izdelovalo toliko strojev, kolikor bi jih potrebovala država sama.

Washingtonske grožnje Argentini

Buenos Aires, 6. avg. s. Grožnje Zedinjenih držav na argentinski naslov zaradi znanega odločnega zadržanja Argentine v aferi židovskega pisca Franka, se prav jasno odražajo v severnoameriških listih. V tujakih krogih je naletel na poseben odpor zlasti članek lista »Philadelphia Record«, ki je zapisal med drugim: Prepričati moramo Argentine, da hodi po nevarni poti. Izgon pisatelja Franka je tvegan korak v dolgi vrsti neprijetiljskih ukrepov Argentine nasproti Zedinjenim državam. Severnoameriški list prihaja pri tem do naslednje nezasišane ugotovitve: Potrebno bo, da obvestimo Argentine, da bomo zelo strogi z onimi, ki z nami ne sodelujejo.

Dodatni portugalski kredit za oborožitev

Lizbona, 6. avg. d. Na seji vlade pod predsedstvom min. predsednika Salazarja je bil vojnemu ministruv odobren dodatni vojni kredit v višini 250 in pol milijona escudov. Od tega kredita je 56 milijonov namenjenih za modernizacijo opreme in orožja portugalske vojske, 154 milijonov pa za vsakovrstne druge potrebščine, ki so se pojavile kot posledica sedanje vojne.

Huda železniška nesreča v Angliji

Lizbona, 6. avg. d. Iz New Yorka javljajo, da se je pripetila pri mestu Jackson v državi Mississippi huda železniška nesreča. Pospešeni potniški vlak je zavozlil v nasproti prihajajoči tovorni vlak. Doselej so izpod razbitin potniškega vlaka potegnili 13 mrtvih. Število ranjenecv je zelo veliko, a še ni točno ugotovljeno.

Smrtna obsodba

Berlin, 6. avg. s. Uradnik neke ekspedicijske tvrdke v skladišču blaga na neki berlinski postaji je zlorabil svojo položaj in nakradel raznega blaga in perila v vrednosti 40.000 mark. Ko je oblast prišla njegovim tatvinam na sled, ga je izročila posodnemu sodišču v Berlinu, ki ga je sedaj obsodilo na smrt, medtem ko so bili 4 njegovi saksivci obsojeni na strog zapor od 2 do 8 let.

Družinski člani odgovorni za zločine svojcev

Uradni list zagrebške vlade objavlja zakonski odlok, s katerim se uvajajo nove metode za pobijanje zločinov, napravljenih proti državnim interesom. Po novih določilih se družinski člani oseb, ki same ali v zvezi z oboroženimi skupinami ogrožajo javni red ali zakrivajo nasilja proti državi, lahko pošljejo za dobo 6 mesecev do 3 let na prisilno bivanje v taborišča. Družinski članom takšnih oseb pa se lahko zapleni celotno premoženje. Družinski člani se v smislu zakona smatrajo žena, starši, otroci, bratje in sestre zadržanih oseb. Zakonski odlok ureja hkratu vprašanje odškodnine, ki jo morajo prispevati vsi davčno zavezani občani prizadetih občin. Kadar se izslede storilec, ki so zakrivil škodo, lahko davčni zavezanci po sodni poti izterjajo vračilo odškodninskih davkov od njih. Vsa določila zakonskega odloka so veljavna s takojšnjo učinkovitostjo. Pravna sredstva so proti njim nedopustna.

Gospodarstvo

Upravna preureditev Pokojninskega zavoda za nameščence Ljubljanske pokrajine

Smatrajoč za umestno, da se zaradi zmanjšanja poslovnega območja in zato, ker zbor delegatov zaradi nesklepnosti ne more redno delovati, Pokojninski zavod za nameščence Ljubljanske pokrajine upravno preuredi, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odredil:

Clen 1. Zbor delegatov, upravni odbor, revizijska komisija, razsodišče in rentni komisiji Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani se razpuščajo.

Clen 2. Upravni organi Pokojninskega zavoda so tile: a) predsednik, b) upravni odbor, c) revizijska komisija, d) razsodišče, e) rentna komisija. Predsednika zavoda imenuje Visoki komisar. Člane drugih upravnih organov imenuje v tistem številu, kakor je določeno po veljajočih predpisih, Visoki komisar na predlog pristojnih pokrajinskih sindikalnih zvez. Predsednika razsodišča imenuje Visoki komisar izmed aktivnih sodnikov, bivajočih v Ljubljanski pokrajini.

Clen 3. Pravice in dolžnosti dozdajšnjega zbora delegatov se prenesejo na Visoki komisar.

Clen 4. Ta naredba stopi v veljavo na

Gospodarske vesti

— V trgovinski register se je vpisala nastopna tvrdka Societ  Commerciale Importazione Esportazione, s. c. i. e., filijale Lubiana (sede  centrale je v Milanu). Obratni predmet: uvoz in izvoz sirovin, blaga, strojev in opreme, tekstilnih izdelkov, strojev in opreme, ki se tiče tkaninske industrije.

— V zadr ni register se je vpisala: Električna zadruga v Podlipi, zadruga z omejenim jamstvom. Izbrisana sta člana upravnega odbora »Malega doma«, stanovjske zadrge z o. j. v Ljubljani, Mrak Franc in Arhar Ana, vpisala pa sta se Mayer Josip in Ro e Valentin, oba v Ljubljani. Kot člana upravnega odbora Vzajemne kreditne zadrge v Ljubljani, zadrge z o. j., sta se vpisala višji inšpektor Dolžan Janko in uradnik Mihelčič Vladimir, oba v Ljubljani. Hranilnica in posojilnica, zadruga z neomejenim jamstvom v Metliki, je spremenila pravila tako, da sestoji upravni odbor odslej iz šestih zadržnikov in treh namestnikov. Zbrisal so se dozdajšnji člani upravnega odbora Neman i  Jože, Molek Anton, Neman i  Leopold, Klemenčič Janez, Matkovi i  Anton, Rus Matija in Petri i  Ivan, vpisal pa se je novizvoljeni član upravnega odbora posestnik Neman i  Anton iz Gornjih Lov ic. Pri Nabavljalni zadrugi državnih uslužbencev z o. j. v Novem mestu sta se izbrisala dozdajšnja člana upravnega odbora Dr. Kovy ski Rudolf in Pavli i  Josip ter se vpisala novizvoljena člana sodni pripravnik Picek Edi in višji pisarni i ki oficial Lozar Franc, oba v Novem mestu. Pri Strojni zadrugi z o. j. v Savljah se je izbrisal član upravnega odbora Kregar Ivan, vpisal pa posestnik Škerij Jože iz Savelj.

— Razse na dela za umetno namakanje polja v Bolgariji. Iz Sofije poročajo: Bolgarski sindikati za vodne gradnje so po pravkar objavljenem letnem poročilu s svojimi podjetji v letu 1941. povečali narodne dohodke za eno milijardo levov. Ta dohodek presega kapital v znesku 220 milijonov levov, ki je naložen v vodnih gradnjah, skoro za petkratno. V Bolgariji se po podatkih letnega poročila to asno umetno namaka okroglo 70.000 ha zemlje, in sicer 60.000 ha v stari Bolgariji in 10.000 ha v novih pokrajinah. Po računih sindikatov bi se moglo v vsej Bolgariji pri stroških okoli 1.3 milijarde levov umetno namakati še nadaljnjih 280.000 ha zemlje, in sicer 190.000 ha v stari Bolgariji in 90.000 ha v priključenih pokrajinah. S tem bi se donosnost kmetijstva še znatneje dvignila.

— V Nemčiji sme biti le sedem oblik za srpe. Iz Berlina poročajo: Nedavni odredbi glede oblik kos je sledila zdaj tudi podobna odredba glede srpov. Medtem ko je prej skoro vsaka pokrajina uporabljala svoje posebno obliko srpa, bodo poslej trdke sme le izdelovati le še sedem oblik. Izdelki ne smejo lakirati in je vsako etiketiranje zabranjeno. Ta odredba je stopila v veljavo  e 15. julija.

— Zaključek nem komad arskih trgovinskih pogajanj. Iz Budimpešte poročajo: Nemško in mažarsko vladno zastopstvo za ureditev nemško-ma arskih gospodarskih odnošajev je imelo te dni v Budimpešti svoj letni glavni posvet. Pri pogajanjih je bil dogovorjen program za blagovni in plačilni promet med obema deželama za naslednje pogodbeno leto, ki traja od začetka avgusta leta 1942. do konca julija leta 1943. Sklenjeno je nadaljnje povečanje medsebojnega blagovnega prometa. Daje je poskrbljeno, da se bo blagovni promet, ki je važen glede na vojno, tudi v bodoče razvijal nemoteno od vsakokratnega stanja plačilnega prometa in da bodo obojni izvozniki brez čakanja takoj prejimali plačilo za blago, ki ga bodo dobavljali. Ne glede na blagovni promet se je obravnavala tudi vrsta vprašanj, ki se tičejo sodelovanja obeh gospodarstev v svrhu, da se v obeh deželah čim bolj pospeši delo za potrebe vojne. Naposled se je ugovotilo, da vlada med obema vladama polno soglasje v presojanju gospodarskih in finančnih vprašanj. To velja zlasti tudi glede na stremeljenje obeh vlad, da bi se doseglo s potrebnimi ukrepi daljnosežno vezanje obojnih izvoznih cen.

— Protektorat dobavlja stroje evropske-mu jugovzhodu. Iz Prage poročajo: Naravno razpe evalno območje za strojno industrijo nekdanje  e koslova ke države so bile od nek aj dežele na jugovzhodu Evrope. To je ostalo tudi po ustanovitvi protektorata. Razen tega so se izvažali stroji v evropski vzhod, v Skandinavijo in v zapadnoevropske dežele. Slovaška je postala po razglasitvi samostojnosti glavno odjemalsko področje za strojno industrijo v češki in Moravski. Slovaška je bila tudi v letu 1941. med inozemskimi uvozniki deželami na prvem mestu. Hkratu se je v letu 1941. prav dobro razvijal izvoz strojev tudi v Italijo, Rumunijo, Bolgarijo, Hrva sko in  vedsko. Razen tega so kupovale produkte  e komoravske strojne industrije

dan objave v »Službenem listu za Ljubljansko pokrajino« (to je letos 5. avgusta).

Imenovanje upravnih organov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je odlo il, da so upravni organi Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani sestavljeni takole: a) predsednik dr. Milavec Anton; b)  lani upravnega odbora: Avsenek Ivan, dr. Zu ek Bogdan, dr. Bo i  Mirko, Luki i  Zvonimir, Jeglič Franc, Tavčar Ivan, Vrevc Franc, Zemli i  Jo ko, Lekan Josip, Japelj Franc; namestniki: Bakhovec Josip, dr. Berce Ivan, dr. Megušar Anton, Naglas Viktor, Lauri  Josip, Markelj Ivan, Briški Anton, Pogačar Rudolf, Kor e Alojzij, Pirce Josip; c)  lana revizijske komisije:  e  Karel, Golmajer Ciril; namestnika: in . Biskupski Viktor, Patil Anton; d) razsodi e: predsednik dr. Emil Krajnc; člani: dr. Dermastija Josip, dr. Pavlin Franc, Kuhar Ivan, Sitar Alojzij; namestniki: dr. Kopač Andrej, dr. Zupan Franc, Palme Ferdinand, Hafner Andrej; e)  lana rentnega odbora: Verovšek Josip, dr. Jan Branko; namestnika: dr. Megušar Anton, Markelj Ivan.

Ma arska, Danska, Finska in Turčija. Izva ali so se zlasti orodni stroji, gradbeni stroji, sesalke, armature in strojni sestavni deli kakor tudi stroji za živilsko industrijo.

— Omejitve klanja živine v  vidi.  vicareski narodnogospodarski urad je izdal odredbo o ureditvi klanja živine, ki bo stopila v veljavo 14. septembra. Odredba prepu uje promet s klanjo živino med producenti, mesarji in trgovci Zvezni urad za prehrano med vojno je pooblaščen, podvreči trgovino s klanjo živino nadaljnjim omejitvam in jo po potrebi tudi čisto prepu evati. Odredba določa, da se najprej pokoljejo manjvredne živili. Cene bodo uradno določene. Urad za prehrano med vojno lahko obveže vse lastnike za dobavo klanje živine, in sicer tako, da se bodo za kantone periodično določili prisilni kontingenti.

Krompir

V tej letni dobi so naše gospodinje pač veselo, da je na ponudbo sorazmerno velika izbira sočivja, ki oskrbuje naše jedilne liste iz dneva v dan. Težje pa bo pozimi, ko sve e zelenjave ne bo in bomo navezani samo na tisto, kar nudita shramba in klet.

Krompir je poleg kruha v naših krajih najvažnejše živilo. Okvara živil je neodtujljiv greh, zato ne bo odveč,  e tiste, ki imajo priliko, opozorimo na način, kako se najuspešneje hrani krompir čez zimo. Me sani, ki imajo primerne kleti ga najbolj spravijo,  e ga nalože v lesene zaboje, ki pa ne smejo biti preveč na tesno zbiti, temveč mora biti nek aj presledka med deskami, da krompir lahko nemoteno diha. Za shrambo pa je dober tudi vs k drug zdrav, sroh prostor, ki ustreza temeljnim zahtevam za hrambo živil.

Krompir mora priti v shrambo povsem suh, hladen in zdrav.  e je vlažen, ga je treba pred vskladi enjem posušiti na ta način, da ga na suhem kraju razstremo v tanko plast in ga po potrebi tudi obračamo, da se povsem posuši. Pri tem moramo paziti, da mokre kepice zemlje ne ostanejo na njem.  e se je krompir med sušenjem in prebiranjem ogrel, ne smemo vročega nasipati v zaboje, ker bi se oznojil, kar bi povzročilo gnitje in prezgodnje poganjanje kalli. Pred vskladi enjem ga moramo z vso pozornostjo prebrati in odstraniti ne le vse gnile, temveč tudi vse malo nagnite gomolje, vskladi iti pa ga smemo šele, ko se je dobro ohladil.  e na njivi je dobro, da kmet izloči vse z motiko ranjene ali presekane gomolje.

Nadve važna je temperatura kraja, na katerem hranimo krompir. Skrbeti moramo, da tudi v najhujši zimi vlada v kleti temperatura od 1 do 8 stopinj Celzija in da nikoli ne pade pod minus 1. Spomladi, ko zunaj naglo nara a toplota, moramo krompir hvaliti z zračenjem prostora. Krompir je  e vso zimo živa rastlina, ki v kleti diha in s tem dihanjem proizvaja ogljikovo kislino, vodne hlape in toploto. Zato se krompir na kupu ogreva in je treba paziti, da nikoli v kleti ne leži v predebeli plasti. Največ sme biti sloj krompirja v kleti 150 cm visok.

Otroka je rešila in je dobila nove čevlje

V Newcastleu je šla 29letna Elizabeta Brownova mimo vodnega rezervoarja in je bila priča velike nesreče. Neki štiriletni de ko je padel v globoko vodo in jo zdaj zdaj utonil. Nabrala se je kopica radovednih ljudi, ki so vsevprek vpili, nihče pa ni tvegala, da bi rešil fantička. Gospa Brownova se ni dolgo pomisljala. Vrgla se je v vodo in je v poslednjem trenutku privlekla fantička za lase na suho, kjer mu je vrnila življenje s pomočjo umetnega dihanja.

Njeno junaško dejanje je vzbudilo mnogo občudovanja. Ko so ji čestitali, je rekla: »Ah kaj, mislila sem na svojega sinčka, ki je prav tako velik!«

Toda gospa Brownova je utrpela občutno izgubo. Njeni  evlj i ki ki jih je bila šele nedavno kupila na nakaznico, so ostali tam spodaj v globini.  e bi jih tudi našli, najbrž ne bi bili več uporabni. »To so bili moji edini spodobni  evlj i «, je rekla gospa Brownova prav točno, ko je v nogavicah romala domov. Kajpada je za to perečo zadevo zvedel tudi gospod župan. »Ta je pa le

KULTURNI PREGLED

Pesniška proza
o Ljubljanskem barju

Joža Likovič je zbral v knjigo na 160 straneh svoje legende in pripovedke z Ljubljanskega barja (»Svetine nad Barjem«). Slovenskega knjižničarja št. 21). Ena in pol stoletje proze, ki so povezane v celoto ne le s krajinsko skupnostjo svoje snovi, marveč tudi s stilo sorodnostjo obeh slovenskih žanrov, predstavlja zanimiv poizkus obujanja prozne baladne poezije.

Del teh proz je izrazito legendarnega značaja: evangelijske osebe in prigode so — kakor v starih flamskih legendah in na podobah davnih mojstrov — prenešene v okolje, ki združuje z njimi svojega genia loci. Tako pri Likoviču beži Sveta družina preko kraških hribov na Krim, Judež se prikaže v mlinarjem pod žalostno goro za srebrnik in se naposled iz obupa obesi pred hišo tega skupuba, Marija prosí pomoči za svojega sina ženo rimskega cestinarja onstran Menšije, Jezusček hodi s svojo materjo in relikvom Jožefom ob Ljubljani itd. Ne vem, koliko se te izrazite legende naslanjajo na kakršno koli folklorno podlago in koliko so tudi po zamisli, ne le po obdelavi delo Likovičeve stvarjalne fantazije. Likovič jim je dal to, kar imajo podobne flamske legende (in legende mnogih drugih narodov): ozadje rodne zemlje in ljudske življenja, naivno spojenost starih evangelijskih motivov s tajinstvenostjo, bolj melanholično kakor veselo krajino. Prenesel jih je v območje Krima in Ljubljanskega barja, z njegovimi gozdovi in volami, s travniki in njivami, s poezijo letnih časov in s trdo stvarnostjo ljudskega dela.

Ce izvajamo take črtice, kakor je mladostni spomin »Miklavževa objuba«, ki je zgoljen okrog materinega prerokstva prida in očetove nagle smrti, so ostale proze pripovedke, v katerih nastopajo delno razna pravljica bitja, znana iz krajevnega narodnega blaga, delno pa se dogajajo nenavadne, tajinstvene reči. Kakor v legendah, stopa tudi v pripovedkah najbolj v ospredje krajinski moment s svojo prido, poezijo, z mistiko in magijo ljudskega verovanja.

Likovič hoče biti v tej knjigi izraziti pravljicar, vendar je čisti pravljicni element v posameznih pripovedkah — prav kakor v legendah — manj izviran in nič kaj invenciozno bogat. Težičke Likovičeve proze ni v izrazito pravljicnem elementu, kakor je pri Tiecku in drugih pravljicarjih, marveč v lirizmu, čigar sanjavo tkivo obilno prepleta pravljicno ogrodje in vnaša vanj zadosti subjektivne, čustvene snovi. Medtem ko je pravljica v svoji »klasični« podobi epično-mitična zvrst, dobiva v Likovičevih pripovedkah obilno lirsko, ponekod kar razpoložensko primes, s čimer — prav kakor balada v vezani besedi — ne pridobiva na svoji pristni in čisti podobnosti. Likovičeve pripovedke prav kakor balade ne rastejo organsko iz mitično-epične domišljije ali iz verskega čustva, ki si pobožno zamišlja svetopisemske postavbe v krajinskem okolju domačega kraja, marveč imajo svoj izvor v nekotliko sentimentalnih spominih na mladost in v čustvenem vročem odnosu do rodnega kraja. Človeško je to sicer povsem naravno in lepo, s stališča notranje epične zakonitosti pa ne daje posebno ugodnih tal za nastanek baladno krepke pravljice proze. Z drugimi besedami: to, kar naj bi bilo pri legendah in pripovedkah primarno, je tu sekundarno.

Toda ce nimamo preč seboj formalno čistih in dogmatnih primerov legend in pripovedk, se ni s tem zmanjšala zanimivost Likovičevega doneska v slovensko prozo. Predvsem je njegova vrednost v tem, da je prinesel v naše slovstvo doslej še največ lokalnega kolorita tega literarno začudno najmanj znanega krajinskega sveta v okolici našega osrednjega mesta, kolorita Barja in njegovih močvirskih tal, njegovih ledenih vod in tihih gozdov ter hribovitega sveta, ki obdaja največji del velike ploskve usahlega jezera. Barje je — mutatis mutandis za Ljubljano to, kar za Rim njegova Kampanja: tu kakor tam je vsa priroda nastrojena v molu, zamišljena in zasajana v davnino; samo da ima Kampanja svoj poseben čar v starih grobiščih, Barje pa v svoji jezerski preteklosti, v mistiki tu pronicajoče, tam izdajsko skrite vode, v toku svoje Ljubljanične in njenih pritokov, v otožnosti samotnih dreves, v vlažnem dihu trave in grmovja. Skratka: so to krajinsko svojevrsna tla, ki so utegnula zlasti v starejših časih, pred velikimi osuševalnimi deli, mikati domišljijo okoliških prebivalcev, ko je megla nad Barjem ali sončna svetloba v nasičenem vlažnem zraku ustvarjala čisto posebno, meditativno in pravljicno prijazna razpoloženja. Prav tako so naklonjeni fantazijski igri prehodit tal v goste gozdne pasove in odtod v svojevrsna kraška tla, pa je kar čudo, da niso ti kraji bolj oplojdi naše lirčne, pripovedne in slikarske umetnosti (slikarsko so jih odkrili impresionisti).

Likovičeva proza ima poglavito pomankljivost — poleg že omenjene — še v tem, da je ponekod zabrisana, nejasna in neenakomerna v svoji konstrukciji. Bralcu ostaja po čitanju samo nekaj ne posebno izrazitih podob in lirčnih impresij, medtem ko na pr. pri Timmermansu dobiva breughelsko živ literarno ozadje legendarnim motivom. Likovičev jezik kaže sicer ljubezen in skrb za točno in domačo besedo (v čemer gre tako daleč, da mora za svoje lokalizme in arhaizme dostaviti ob koncu slovarček), vendar je ponekod nekoliko izumetnik, kar ne pristoja legendam in pripovedkam, ki naj se čim bolj približajo preprosti, kar moči konkretni ljudski besedi. V slikanju razpoloženja na Barju je Likovič prav dober. Navedimo na primer prvi odstavek iz pripovedke »Svetinje se obiskujejo«:

»Šmarne maše, zlate maše! Pozmopolen zarja nemirno plamti nad barsko širjavo, ljubeče osvetljuje zrelo brinje in sive kraške brežuljke ter mineva za Ljubljanskim vrhom. Kobilice z rdečimi žvotki so se poskrile po dehtečem razstelniku. Sad povodnik je prhnil v šumnik in se zvil pod črno koračo. Kos se prijetno pozabava na bogatem begu in poživljavca: Vse sem pozobal, vse sem pozabil, ali sem pisan ali sem zlat... Za zapuščenimi jaski se krijejo dolgočasne jelše; tam so našle priljubljeno zatijše neznatne skrivnosti, zelene očl mrakov in blede plamenčki, ki bojazljivo jecljajo, se tulijo in pregorevajo v kimavčevih podobah brez sledu.«

V takih in podobnih stavkih je nedvomno sočen kos naše impresionistične prozne poezije. V tem pogledu pomeni Likovičeva

Visoki komisar je predsedoval seji
pokrajinskega odbora za vzporeditev preskrbe in cen

Ljubljana 6. avgusta
Včeraj dopoldne ob 11. uri je predsedoval Visoki komisar v vladni palači sestanku pokrajinskega odbora za vzporeditev preskrbe in cen.

Navzoči so bili Zvezni Tajnik in vsi člani navedenega odbora.

Snov dnevnega reda, zlasti pa proizvodnja, cene in razdeljevanje premoga so bili predmet natančnega in koristnega proučevanja.

Počitniške kolonije GILL-a v San Terenziju
Ljubljanski otroci so nastanjeni v lepi vili s slikovitim razgledom

Po potovanju, privlačnem zaradi novih krajev, ki so jih videli prvič so ljubljanski otroci prispeli v obmorsko kolonijo v San Terenziju. Tam so izrekli dobrodošlico tovaršem iz nove italijanske pokrajine majhnim tovarišim iz La Spezie razvrščeni vzdolž stopnic v poslopje. Prisotni so bili tudi za stopniški oblasti iz La Spezie in krajevni voditelji.

Kolonija v San Terenziju je resnično lepa. Vila ima tri nadstropja in je obrnjena proti morju. Ob vnozuju je poljubljajo si nji valovi Tirenskega morja. Kot prbežaliča so na razpolago velike terase in ljubke verande. Vila je opremljena s svetlimi je. dincami in snažnimi spalnicami z vsemi pripomočki higijene in spodobnosti. Je pravo gnezdo sreče za majhne in drage ljubljanske goste.

S strani obrnjene proti morju, se oko spočije na prostorni razsežnosti spezijskega zaliva, obkroženega s hribi, poraslimi z gozdovi in zelenjem. Na desni strani po-

slanja, ki so se ga udeležili navzočni strokovnjaki in sindikalni dirigenti.

Ugotovljeno se bile mere za intenzifikacijo proizvodnje in razen tega je bil določen poseben razpored za pravično razdelitev kuriva s posebnim ozirom na javne interese ter korist zasebnih potrošnikov.

Visoki Komisar je povzemajoč vsebino razpravljanja določil, da se sklepi odbora čim prej uresničijo z objavo odgovarjajočih zakonodajnih ukrepov.

Nasproti čelni strani vile se iz morja dvigata kakor dva neizmerna veličana otoka Palmaria in Tino in vrh tega lepo mestice Portovenere.

Stran obrnjeno od morja kolonije, karakterizirajo zeleno globino sosedne Ville Ribolini in prirodna izhlapevanja njenega smrečja, zlivajoč se z rezko značilnostjo morja in napolnjujoč ožračje s prijetnim vonjem, ki širi pljuča.

Poslopje je rezervirano izključno za ljubljanske otroke. Tukaj bodo preživeli svoje dneve ob morju pod skrbnim nadzorstvom voditeljev, obdani z naklonjenostjo prebivalcev kraja in podpirani s stalnim zanimanjem Ljubljanskega Zveznega poveljstva.

Kronika

IZ LJUBLJANE
Odjemalcem toka

Zaradi kuhanja z elektriko po novi gospodinskih tarifi se je ravnateljstvu mestne elektrarne oglasilo nepriljubljeno velike število strank. Zato je mestna elektrarna prisiljena, da takoj preneha sprejemati prijave za gospodinsko tarifo. Števil, ki jih imajo stranke za razsvetljavo, so namreč prešibki za porabo gospodinskega toka ter bi bilo zato treba montirati močnejše številce, ki jih pa ni. Naprave mestne elektrarne so prešibke za proizvodnjo in prenos potrebne množine električnega toka. Zaradi preobtežitve omrežja je padla napetost že izdatno pod ono, ki je po predpisih določena. Pozimi bo zato v obteženem območju omrežja razsvetljava tako šibka, da bo pri njej le težko mogoče brati. Nadalje priklapljanje večjih gospodinskih aparatov za to ni več mogoče.

u + Prof. Rudolf Pregelj. V Ljubljani je umrl g. prof. Rudolf Pregelj, senior profesor zborna 3. moške realne gimnazije. Pogreb zaslužnega vzgojitelja bo danes, v petek, ob 5. z žal na pokopališče sv. Križu. Pokojniku blag spomin. Žalostim ostalim pa naše iskreno sožalje!

u — Srebrno poroko sta včeraj 6. t. m. praznovala g. Franjo Marinc, višji davčni kontrolor, po rodu iz Ptujja in njegova zvesta družica ga. Hermina, iz znane brežiške družine Stumbergerjevih. V srečnem zakonu sta se jima rodila dva sina. Ugodnemu paru tudi naše čestitke!

u — Poroka. V soboto sta se poročila v trnovski cerkvi g. Miljenko Faval, dipl. pravnik in zasebni uradnik in gđ. Majda Cimolini, zasebna uradnica. Za priči sta bila ženinov oče g. prof. Faval in nevestin brat g. inž. Cimolini. Obilo sreče!

u — Hladno vreme smo dobili po zadnjih sončnih dnehi. Zlasti v terek je deževje močno ohladilo ozračje. Medtem, ko je bila v terek jutrnja temperatura še precej normalna, namreč 15,6 C, se je čez dan dvignilo živo srebro komaj na 18,2° C. Čez noč se je ozračje še ohladilo in je bila včerašnja jutrnja temperatura 15,4° C. V juliju smo imeli samo dva dneva s tako hladnim ozračjem, in sicer je živo srebro zabeležilo 13. julija kot najvišjo temperaturo komaj 15,6° C, še hladnejše pa je bilo 19. julija, ko je bila najvišja dnevna temperatura komaj 15,2° C. Včeraj je bilo ves dan prav hladno in oblačno in je zdaj pa zdaj rosilo. Proti poldnevju je pa začelo izdatneje deževati.

u — Urad za nakazovanje plač bivšim jugoslovanskim vojaškim osebam, ki so v ujetništvu in internaciji ob ponedeljkih od 8.30 do 12. in od 16. do 19. izplačuje častnikom in njihovim svojem; od torkih od 8.30 do 12. in od 16. do 19. izplačuje polčastnikom in njihovim svojem; od sredah pa urad sploh ne izplačuje, pač je pa od 9. do 12. in od 16. do 19. odprt za informacije; ob četrtdih in petkih od 8.30 do 12. in od 16. do 19. izplačuje plače svojem civilnim internirancem, a ob sobotah in nedeljah je urad zaprt. Mestno poglavarstvo opozarja vse stranke, naj se natanko ravnajo po tem razporedu, da ne bodo motile rednega poslovanja urada in po nepotrebnem tratile časa.

u — Pripomba. Prejeli smo: K zanimivim spominom na staro Ljubljano g. E. Josina naj bo pripomnjeno dvoje: Nekdanja zelo ozka ulica, ki jo nadomešča zdaj široka Dalmatinova, se je imenovala nemški »Barmherzigengasse«, a slovenski »Dolga ulica«. — Scheuchenstuelovi, lastniki hiše v sedanji Wolfovi ulici št. 6, niso bili starši Primicove Julije. Zakaj Julijo, hčer An-

na Primica, je le poročil Jožef Anzelml pl. Scheuchenstuel. Po smrti zakoncev je ostala hiša last njih otrok odnosno pravnih dedičev, dokler je ni kupil od njih A. Pauschin. — Uredništvo pripominja: Pisec spominov bo hvalečen za vsako opozorilo in bo zavoljo točnosti objavil potrebne dodatke na koncu svojih člankov.

u — Urad za nakazovanje plač bivšim jugoslovanskim vojaškim osebam, ki so v ujetništvu in internaciji ob ponedeljkih od 8.30 do 12. in od 16. do 19. izplačuje častnikom in njihovim svojem; od torkih od 8.30 do 12. in od 16. do 19. izplačuje polčastnikom in njihovim svojem; od sredah pa urad sploh ne izplačuje, pač je pa od 9. do 12. in od 16. do 19. odprt za informacije; ob četrtdih in petkih od 8.30 do 12. in od 16. do 19. izplačuje plače svojem civilnim internirancem, a ob sobotah in nedeljah je urad zaprt. Mestno poglavarstvo opozarja vse stranke, naj se natanko ravnajo po tem razporedu, da ne bodo motile rednega poslovanja urada in po nepotrebnem tratile časa.

u — Pripomba. Prejeli smo: K zanimivim spominom na staro Ljubljano g. E. Josina naj bo pripomnjeno dvoje: Nekdanja zelo ozka ulica, ki jo nadomešča zdaj široka Dalmatinova, se je imenovala nemški »Barmherzigengasse«, a slovenski »Dolga ulica«. — Scheuchenstuelovi, lastniki hiše v sedanji Wolfovi ulici št. 6, niso bili starši Primicove Julije. Zakaj Julijo, hčer An-

tona Primica, je le poročil Jožef Anzelml pl. Scheuchenstuel. Po smrti zakoncev je ostala hiša last njih otrok odnosno pravnih dedičev, dokler je ni kupil od njih A. Pauschin. — Uredništvo pripominja: Pisec spominov bo hvalečen za vsako opozorilo in bo zavoljo točnosti objavil potrebne dodatke na koncu svojih člankov.

u — Ravnateljstvo drž. klas. gimnazije sporoča, da se vrše počitniški popravilni tečaj za učence, ki imajo popravni izpit iz italijanščine, vsak ponedeljek in četrtek od 9.—10. za I.—IV. razred in od 10.15 do 11.15 za učence V. do VIII. razreda. Kdor ne bo obiskoval teh tečajev, ne bo mogel delati popravnega izpita. K tečaju pa lahko pridejo tudi drugi učenci. Vse drugo kaže oglas na deski meščanske šole v Nunski ulici. Ravnatelj.

u — Tečaj za popravne izpite v Trg. domu. Začetek 10. avgusta v ponedeljek. V tečaju ponujajo strokovnjaki dijake temeljito in uspešno trikrat po dve uri tedensko vse predmete. Prijavite se takoj od 9.—12. dnevno: Trgovski dom, pritrilje, Gregorčičeva 27.

u — Tečaj za sprejemne izpite na gimnazije v Trg. domu. Nov tečaj za temeljito pripravo iz vseh šestih predmetov se začne 10. avgusta. Prijavljajte dnevno od 9.—12. (tudi v nedeljo) Trgovski dom, pritrilje, Gregorčičeva 27.

u — Dopolnilni izpit za Trgovsko akademijo. Dijake, ki so končali dvorazredno trgovsko šolo in se nameravajo vpisati v 3. letnik Trgovske akademije, dobe popoln pouk iz vseh predmetov za dopolnilni izpit. Prijavljanje dnevno (tudi ob nedeljah) od 9.—12.: Trgovski dom, pritrilje, Gregorčičeva 27.

u — Dijaki in dijakinje trgovske akademije, ki imajo popravilni izpit iz italijanščine, naj se zgledajo v petek 7. t. m. v pisarni ob 10. uri. Poseben brezplačen tečaj se bo vršil za dijake in dijakinje, ki želijo svoje znanje italijanskega jezika izpopolniti. Prijave sprejema direkcija do torka 11. t. m.

u — Več konj bo mestno poglavarstvo oddalo v začasno oskrbo in uporabo ter naj se interesi zgledajo jutrišnjo soboto 8. t. m. po 9. na mestni pristavi.

Iz Novega mesta

u — Himen. V zasebni prostijski kapelici na Kap'ltju sta se poročila znani novomeški javni delavci g. Mirko Jakše, pravnik, in zasebna uradnica gđ. Dana Koširjeva. Iz ugodne novomeške trgovske rodbine. Priči sta bili za ženina g. dr. med. Idi Kopač in za nevesto g. Marko Grm. Prikljub nemu mlademu paru iskreno čestitamo in želimo obilo sreče!

u — Živilske nakaznice. Tudi za mesec avgust se bodo delile živilske nakaznice po istem vrstnem redu kakor v preteklem mesecu. Vse od 15 do 50 let stare osebe morajo nakaznice dvigniti osebno na rotovžu v petek in soboto. Izostanek od osebnega prevzema nakaznic je opravičen vsled službene odsotnosti edinoletnih železniških uslužbencev. Leti bodo prejeli nakaznice prihodnji teden do najkasneje 12. avgusta v mestnem preskrbovalnem uradu. Zaradi hitrejšje in točnejše razdelitve nakaznic je nujno potrebno, da pridejo vsi prizadeti člani družine skupno in vsakdo naj še tudi pripravi potreben drobiž za nakaznice.

u — Uradni dan za kontrolno sodov. Na podlagi člena 4 zakona o uradni službi kontroliranja meril pri obseupravnih oblasteh bo 8. in 9. avgusta v Novem mestu pri postaji za kontrolno sodov uradni dan, na kar se opozarjajo vsi gostilničarji, viniski trgovci in ostali lastniki sodov.

u — Cepljenje proti davci. Vsi oni, ki iz kakršnegakoli razloga še niso pripeljali svojih otrok k cepljenju proti davci, kakor tudi oni, ki so izostali pri drugem cepljenju, se obveščajo, da se vrši naknadno cepljenje še ves mesec avgust vsak dan od 8. do 12. razven nedelj in praznikov v prostorih Zdravstvenega doma v Novem mestu. Cepljenje je obvezno za vse otroke od izpolnjenega 18. meseca do 10. leta starosti. Izvzeti so le oni, ki so bili že cepljeni proti davci ali pa, ki so davico že preboleli. Ker cepljenje razen mazen-kostne in kratkotrajne bolečine na mestu uboda v splošnem ne povzroča težav, se ponovno prizivajo starši, da v interesu zaščite proti davci pripeljejo otroke k cepljenju.

Z Gorenjskega

Bojevniki iz svetovne vojne so bili sklicani v nedeljo v raznih krajih radovljiskega okrožja. Največje zborovanje je bilo na Jesenčah v dvorani kina, kjer je govoril major Maier-Kalbitsch v navzočnosti predstavnikov stranke, vojske in države. Manjša zborovanja so bila na Brezju, v Trzinu, v Kranjski gori, v Dovju-Mojstranah, v Kropi, na Brezici, v Gorjah, v Radovljici in na Bledu. Celovški dnevnik pravi, da so propagandisti napovedno-socialistične zveze bojevnikov govorili pred 3000 poslušalci. Povsod so bila zborovanja zaključena z nemškimi himnami.

Na vzhodni fronti so padli naslednji koroski vojaki: 37 letni naddesetnik dr. Gustav Haas, ki je bil sodni svetnik na Dunaju, dalje 39 letni Maks Obmann, desetnik v planinskem polku, ter 22 letni prostovoljec pri oboroženem oddelku SS Franz Reishofer, ki je padel v borbah za Rostov.

Mladi Gorenjci v taborišču. V nedeljo popoldne je bilo na Osojah zaključeno taborenje gorenjske mladine, ki je ob Osoškem jezeru prebivala v šotorih. K slovesu je sklical mladinski vodja Rauter vse gorenjske taborinike, ki se jih je zbralo 650. Iz Radovljice se je pripeljal okolišnji vodja Hochstetner. Priredena je bila tekma med posameznimi posadami taborišč. Mladenci so pokazali, česa so se naučili v sportu, redu in disciplini. Ocenjeni so bili tudi posamezni okrašeni šotori. Naposled so se vse edince zbrale ob zastavi k zaključku taborenja. Skupno so zapeli pesem »Ein junges Volk«, nakar je mladinski vodja tega področja Scheoas-Rägger izpregovoril Gorenjcem v slovo. Rekel je, da so se zelo izobrazili in da so bili zgledno disciplinirani.

Iz Spodnje štajerske

Novi grobovi. V mariborski bolnišnici sta umrla 68 letni čevljarški mojster Lovro Zohar in 15 letni železničarjev sin Srečko Bohak. Nadalje je umrla v Mariboru 25 letna Marta Kolbeznova, v Ptujju kleparški mojster in hišni posestnik Andrej Frank, star 35 let, v Celju Marija Zornanova, po rodu Legvartova, v Lipju pri

Naše gledališče

O P E R A

Petek, 7. ob 17.: Trubadur, Red četrtek, Sobota, 8. ob 17.: Baletni večer, Izven. Cene od 20 lir navzdol.

Nedelja, 9. ob 16.: Trubadur, Zaključna predstava v sezoni. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Abonente reda četrtek opozarjamo, da bodo imeli zadnjo abonatsko predstavo tokrat izjemoma v petek in sicer iz važnih tehničnih razlogov.

Zaključna predstava letošnje operne sezone bo v nedeljo ob 16. uri. V njej se bo pojavil Ivan Franci, ki odhaja na angažman v Zagreb.

Dobri 77 letni Ciril Jablansek, v Trilcem pri Rogatu pa 69 letna Marija Pavličeva, po rodu Nežmahova.

Poroka. Na Dobrni sta se poročila Janez Jamnikar in Neža Kranjčeva, v Rogatu pa Anton Rebič in Terezija Pipuševa.

Stiši zborovanja v celjskem okrožju je sklical v nedeljo 2. t. m. okolišnji volja Dorfmeister. Zborovanja so bila na Veliki Pirečici, na Dobrni, v Vojniku in v Šmartnem v Rožni dolini. Poleg funkcionarjev Heimabunda je bilo sklicano tudi ostalo prebivalstvo, moški in ženske. Dorfmeister je orisal vzroke današnje vojne in je pozival prebivalstvo, naj sodeluje v borbi proti tistim, ki poslušajo tuje sročolceve. Nadrobno je povedal, kaj vse se je zgodilo v zadnjih časih. Dorfmeisterove govore je prevajal tolmach iz Celja. Po zborovanjih se je okolišnji volja s svojim štabom še dalje časa pomnil med prebivalstvom, da je poslušal želje in priitbe. V Vojniku se je zbralo največ ljudi, tu so tudi prepevali brambovci in mladina. Iz Šmartna v Rožni dolini se je Dorfmeister odpeljal v Petrovce, kjer je bil prirejen vaški večer.

Cebelarska zveza je obvestila spodnještajerske cebelarje, da bo začela v svoji poslovnični v Mariboru z 11. avgustom deliti sladkor in bo obenem sprejemala med. Sladkor bo delila vsak terek in četrtek, dobijo ga pa samo tisti cebelarji, ki so se prijavili k novo ustanovljeni štajerski cebelarski zvezi. Kdor tega še ni storil, ima poslednji rok do 5. avgusta.

Zbiranje odpadnih jabolk. Mariborski dnevnik objavlja: »Prinášajte odpadla jabolk v najbližjo zbiralnico, kjer dobite 9 mark za 100 kg. S tem pomagate zagotoviti prehrano in dosežete boljše donosnost svojih nasadov!«

Iz Hrvatske

Veliki načrti za izgradnjo bodoče prestolnice. Sklep hrvatske vlade, da preseli glavno mesto države iz Zagreba v Banja Luka, je sprožil celo vrsto važnih ukrepov. Z zakonskim odlokom je bil te dni postavljen državni odbor za izgradnjo Banje Luke, katerega je, zagotoviti slavlbišča za nova vladna poslopja in izdelati enoten načrt, po katerem naj se Banja Luka izobkluje v novo prestolnico. Za naloga je zlasti zaradi lege mesta težavna. Banja Luka leži prav na kulturni ločnici med Srednjo Evropo in muslimanskim Bosno, v mestu, ki šteje kakšnih 50.000 prebivalcev, se začena bosanski Orient. Arhitekti bodo torej morali skrbeti za ohranitev tega dvojnega lica Banje Luke. Zemeljsko je položaj bodočega upravnega središča brez dvoma ugoden, saj mesto leži skoraj v sredini nove države. Nujno pa je, da se Banja Luka približa glavni prometni žili Hrvatske, ki teče od nemške meje čez Zagorje, Zagreb, Slavonski in Srem do Zemuna. Potrebna zveza bo ustvarjena z železniško progo, ki poteka od Okučanov na progi Zagreb—Zemun proti Banji Luki. Iz Okučanov do Banje Luke bo zgrajena tudi nova cesta. Izvedba vseh teh načrtov bo terjala kajpak daljšo dobo, najbrž nekaj let. Odločilne važnosti pa je, da se to že zdaj ustvarjeni zakoniti pogoji za izgradnjo bodočega glavnega mesta Hrvatske.

Manifestacija delavsko-kmečke solidarnosti. Po vsej Hrvatski se z velikim uspehom prodaja takozvani žetveni znak, ki ga občinstvo kupuje v znak solidarnosti vsega prebivalstva s hrvatskimi kmeti. Na zelo tople sprejem je znak naletel zlasti med delavstvom. Te dni je prispela brzojavka iz Borova, da delavci tvornice Bat'a naročajo 2000 znakov, iz Berlina pa je brzojavil ataše za socialna vprašanja pri hrvatskem poslanstvu, naj jih pošljejo 10.000.

Velikodušen dar neznanega dobrotnika. Osrednji blagajni Hrvatske Rdečega križa je neznan dobrotnik te dni že drugič izročil vsoto 100.000 kun za deco iz južnih krajev države.

Svečana zadušnica za domobrance, ki so padli v prvi svetovni vojni. V cerkvi sv. Blaža v Zagrebu je bila svečana zadušnica za hrvatske domobrance, ki so dne 25. julija 1917 padli v bitki pri Snyatinu, in za vse ostale hrvatske domobrance, ki so padli v prejšnji svetovni vojni ali so umrli za posledicami po nji. Zadušnici je prisostvoval tudi doglavnik vitez Kvaternik s številnimi oficirji, častno četo in godbo, daroval pa jo je vojaški duhovnik Miško Juric.

Iz Srbije

Nov slovenski grob v Valjevu. Družino bivšega šolskega upravitelja in sedanega uradnika drinske finančne direkcije v Valjevu tov. Viljema Kusa je zadel v petek, 10. julija zelo hud udarec: nenadno je umrl njihov ljubljani 3 letni sinček Borut. Dan prej se je vbovel v zarjavelim žebeljem noga je začela v petek otekati in starši so iz skrbi za otroka hiteli k zdravniku, ki je dal injekcijo proti tetanusu. Ker pa organizem že ni več prenesel injekcije, je otrok pet minut nato umrl. Ubogi starši so zelo prizadeti, prav tako večji bratec Miloš. V soboto, 11. t. m. so valjevski Slovenci spremili Boruta na zadnji poti. Pogreb je bil zelo lep, zlasti je vplivala na vse skupina slovenskih otrok, ki je šla s šopki. Boruta so nesli tovariši do kapele, kjer je bil blagoslov, zatem je bil na pokopališče odpeljan z mrtvaškim vozom. Vsi pogrebi so spremili mrtlična in oddaljeno pokopališče in je pogreb trajal poldrugo uro. Na pokopališču je stalem v tolažbo spregovoril lepe besede tov. župnik Valentin Bertoncelj. Zatem je blagoslovil še tri slovenske grobove, ki so v isti vrsti in skupini. Malemu Borutu naj bo ohranjen lep spomin, prizadetim težko staršem in bratu pa naše iskreno sožalje.

knjiga značilen donesek v slovensko prozo. Uvodna beseda o tem pisatelju Ljubljanskega barja je iz peresa Severina Šalijsa, oprema in ilustracije pa so delo Joža Šenka.

ZAPISKI

Nova slovenska knjiga. Kot 22. zvezek Slovenskega knjižnice je pravkar izšla dektivska povest Johna Fergusona »Slepec« v prevodu Grise Koritnika.

Taras Ševčenko v italijanskem prevodu. Pri Garzanziu je izšla knjiga z izborom lirčnih pesmi največjega ukrajinskega poeta Tarasa Ševčenka (Liriche ucraine)

SPORT

Otroci in matere v sportu

Živa in živahna ter zadovoljna in vesela gledamo dandanes pred seboj prava sportna dekleta. Krepko in odlično stopajo po cestah in nikjer ne oklevajo niti za korak. Če je treba stopiti hitreje, storijo tudi to in brez spodbujanja in razburjenja dohitijo marsikdaj tudi tramvajski voz, ki bi jim včasih že davno odnesel pete.

Vse te živahne deklečke pojave smo dobili iz ženskega sporta, kajti na sportnih terenih so se dekleta privadila, da se spet kretajo preprosto in naravno. In to mora biti tako v sedanjem načinu življenja, ki nam zmerom bolj jemlje možnosti gibanja. To pomanjkanje trpijo prav tako ženske, ki so v zadnjih letih po poklicnem in gospodinskem delu včasih še bolj obremenjene od moških.

Osem do deset ur dnevno morajo se dekleta ali stari v tovarni ali uradu ali na delu v majhnih modernih stanovanjskih prostorih. Katera se tako zdrava ženska bi to vzdržala, ne da bi pri tem oslabela in izgubila voljo do dela? Ženski posli so bili zmerom združeni s telesnimi napori, bodisi v stanovanju ali okrog hiše ali na vrtu. Čeprav so ženske prepevale in se smejale pri tem, so bile vendarle vsake večer trudne do onemoglosti.

Dandanes je treba sporta in igre, da človek ostane krepak telesno in duševno. In mi zdravniki — te vrstice so posnete iz članka neke docentinje na nemški visoki šoli za telesno vzgojo — moramo gojiti sporta predpisovati marsikateremu zdravemu, sem in tja pa tudi mnogim bolnikom.

Vsekar je treba vedeti, da sport ni univerzalno sredstvo, ki bi delalo čudeže povsod in v poljubni množini. Tudi v sportu je treba zdravilo jemati v primernih količinah. Kakšna je ta mera, to vse ugotovijo najrazličnejše zdravniške preiskave, toda na splošno se mora reči, da brez telesne vežbe zdrava ženska opeša. Šibka oslabi se bolj, bolehnata pa oboli še lažje kakor sicer. Najlažja prenaša sedenje »neždravo« življenje srednji tip ženske, ki nima preveč niti premalo nekdane elegantne linije.

Praksa je pokazala, da kratkotrajno, toda krepko delo v sportu, kakor na primer v atletiki, telovadbi ali plavanju, povišuje telesno težo in znani so primeri, da so posamezne sportnice v teku ene sezone pridobile po več kilogramov na teži. Samo pretirano treniranje lahko povzroči občuten padec telesne teže, obenem pa tudi onemoglost. Redno izvajane trajne vežbe v godnem teku ali v tenisu ali v planinstvu pa samo polagoma uravnavajo telesno težo v razmerju z ostalo telesno konstitucijo.

Seveda je treba za vsak primer izbrati pravi način sportnega udejstvovanja. Telesne oblike se pri raznih sportnih panogah spreminjajo različno. Težke vaje, kakor pri metu krogle, na telovadnem orodju ali pri veslanju, povzročajo trše in izraziteje mi-

šice, medtem ko postanejo pri plavanju mehkejšje in prožnejše, kakor si jih želi ženski zdravnik. Teki na kratke proge in raznovrstne igre z žogo razvijajo vitke in prožne mišice. Najlepše se telo oblikuje z vsestranskimi sportnimi vajami, torej tako, da morajo atletične gojiti tudi plavanje, plavalke pa tudi atletiko in razne igre z žogo.

Brž ko ženska neha gojiti sport, se v nekaj mesecih oblike njenega mišičja spet vrnejo v prvotno stanje. Čim daljši je odmor, tem bolj ohlapne tudi najbolj trenirane mišice. Posebno značilne so te spremembe pri sportnicah, ki postanejo matere, pri čemer pa vendarle obdržijo še toliko telesnih sil, da lahko tudi pozneje opravljajo zelo težka hišna dela brez škode in pritožb. Značilno je, da se jim po porodu svojih otrok spet presnetljivo naglo vrne prvotna prožnost in gibčnost.

Sportna dekleta so zaradi sporta tudi najbolj pripravljena za notranje obremenitve materinstva. Pridobitve sporta ugodno vplivajo na sportnico tudi ves čas nosečnosti. Prav tako koristni je tudi vpliv sporta na razne pritožbe, ki izvirajo iz peridoničnih motenj v krvnem obtoku.

Mnogo znanih sportnic iz zadnjih desetletij je že davno zapustilo sportne terene in se posvetilo svojemu naravnemu poklicu. Mnogo od njih se je med tem že razveselilo več krepkih in zarjavelih potomcev, ki po njihovem vzgledu prav tako dosegaajo na solncu in zraku. Kakor njihove matere, tako se tudi sportni otroci spuščajjo v življenjski boj kakor v vsako sportno tekmovalstvo, korajžno in z vero v uspeh. Če vprašate katero koli teh mater, kako je zadovoljna s svojim naraščajočim, vam bo odkrito priznala, da je ponosnejša nanj bolj kakor na najlepšo sportno zmago ali še tako zavidano sportno nagrado.

Čisto na kratko

V Monakovu je na povratku iz Berlina na mednarodnem mitingu pretekli torek še enkrat nastopilo več Italijanov in Madžarov. Izmed italijanskih atletov so se posebno uveljavili Lanzi z zmago na 800 m (1:52,2), Profeti, ki je potisnil nemškega prvaka v kroglu Willekeja na drugo mesto in Beviacqua, ki je po dolgem enkrat obratunal s »stari« Syringom v teku na 5000 m. Med nemškimi tekači sta ugajala Kaindl, ki je postavil tudi nov rekord na 2000 m s 5:23,4, in sprinter Mollerowicz, ki je zmagal na obeh najkrajših progah z 10,7 o. in 21,4 nad Holandcem Osendarpom.

Za teniško prvenstvo okrožja Donau-Alpenland so v soboto in nedeljo v Mariboru igrali proti najboljšim teniškim igralcem iz Leobna, Domacini, ki so zmagali s 5:0 brez izgubljenih partij, so imeli najboljše moči v znanih mariborskih igralcih Albaneseju, E. Blankeju in Holzingerju.

Grški nogometaši so zadnjo nedeljo gostovali v Mariboru in zmagali nad tamkajšnji nedavno sestavljeno enajstoročjo postarjev z 1:0. Drugo nedeljo bodo imeli v Mariboru na nogometnem polju večjo atrakcijo, in sicer znano dunajsko moštvo Sportklub.

Rdeči križ poroča

V tajnistvu Poizvedovalnega urada za vojne ujetnike, Puharjeva ul. 2-1 naj dvignejo pošto:

Ark Josip, Ačimović I. Done, Beden Olga, Bonn Greta; Benet Marija, Bulatović Vera, Čuk Marija, Dernač Marija, Dolinar Julija, Deschman Jerica, Drobina Albina, Dolinar Stanislava, Farkoš dr. Andrej, Furlan Marica, Fajon Terezija, Furlan Marija, Gustinčič Ema, Gamze Anton, Golja Marija, učiteljica, Hribar Vili, Gladič Olga, Hiti Pavla, Hlince Franc, Kotnik Berta, Kušar Stefi, Kastelic Gabrijel, Kešić Anka, Korenc Riko, Kessler Josefina, Korenc Anton, Konjar Anton, Kitek Milica, Korencan Jerica, Levčuk Nina, Lenassi Ivana, Lah Ervin, Leskovic Olga, Lendovšek Bogdan, Mačkovšek Franja, Močnik Pepi, Mežnar Simon, Mercina Franc, Šol. upr. v pok., Muhar Heinrich, Može Anton, Mihevc Ivanka, Marinc Hermina, Mandrin ing. Djordje, Memedović Mina, Mišič Milan, Macarol Franka, Novak Rezi, urad., Nukovec ing. Janko, Naglič I. Vladimir, Naglič Vladimir, Pahor Milka, Pečovnik dr. Adolf, Prah Ana, Puh Meri, Podgajski Milenka, Polič Zoran, Popov Boris, Rekar dr. Ernest, Rajina Franc — Avtošov, Ravbar Ivana, Roganovič Mileva, Spektorski Eugenio, Stemberger Stane, Simončič Johana, Stefanovič Mia, Saksida Vlado, Svet. lič Matija, Skerbič Rozl, Savojec Marija, Suligoj Draga, Spicar Zlata pri Perko, škof Zdravko, Špan Marija, Šušteršič Ernest Urban Helena, Tome Alojzij, Vogl Helena, Vilič Dana, Vidic Miren, Zamejč Ema.

Amon Dana, Bradaška Barbka, Černe Helma, Grčar Franci, Hrovatin Vinko, Hladnik Franc, Jošt Dragica, Jenko Janez, Krunič Lea, Kneisel Vida, Kos dr. Franc, Logar dr. Danica, Likar Helena, Privšek Hinko, Pišot Franc, Sovre Roza, Sušnik Ivan, Šetina Avgustja, Vidmar Marko, Vidmar Dana, Veselko Maks, Vasič Konrad, Veselko Maks, Žel Tone, Zbogor Marija.

V tajnistvu Poizvedovalnega urada naj se zgleda:

Kdor je poizvedoval za Pegam Antonom iz Mešač (Podnart), za Sotler Uršulo iz Malega Trna pri Krškem, za Posegom Francem iz Srbije, za Jugom Ivanom iz Trstenika, Franc Saksida pri Kr. Kvesturi, Dobrila Jelčič, Rapuš Leopold, dr. Ivo Senekovič, Ilias Janez.

Radio Ljubljana

PETEK, 7. AVGUSTA 1942-XX.

7.30: Lahka glasba. 8: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 12.20: Ploščice. 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Trio Prek. 13: Poročila v italijanski. — Napoved časa. 13.15: Poročilo Vrhovnega Povelstva. Oboroženih sil v slovenski. 13.20: Orkester Cetra vodi dirigent Barizza. 13.50: Operna glasba. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijaneč — operna glasba. 14.45: Poročila v slovenski. 17.15: Koncert mezosopranistke Ermine Weber. 17.35: Koncert baritonista Vekoslava Janka. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Pesmi in napevi. 20: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. 20.30: Vojaske pesmi. 20.45: Orgelski koncert Pavla Rančigaja iz cerkve sv. Petra v Ljubljani. 21.35: Koncert sopranistke Pavle Lovsetove. 22: Koncert vodi dirigent Narducci. 22.45: Poročila v italijanski.

Težave kanadskih rekrutov

Kanadski rekruti so v veliki zadregi, ker ne vedo, koga vse morajo pozdravljati. V kanadski vojski imajo namreč različne ženske pomočne organizacije, zato je razumljivo, da je nastala velika zmeda pri mesečnem pozdravljanju. Pripadnice »ženskega letalskega zbora« so na primer priznane za polnovredne sestavni del kanadske vojske in jih je torej treba po vojaško pozdravljati, v kolikor imajo kakšno znamenje. Na drugi strani pa velja kanadski »ženski vojni zbor« samo za pomožno truplo. Častnice tega zbora ne morejo zahtevati, da bi jih kdorkoli po vojaško pozdravljal. Nasprotno ima kanadska voja mornarica spet posebno »žensko pomočno organizacijo«, ki so jo dolžni pozdravljati mornarji, ne pa pripadniki kopne vojske. A uniformirane pripadnice ženske mornarike organizacije morajo pozdravljati prav vse oficirje na kopnem in na morju. In tako se razume, da jih morajo oficirji prav za prav naprej pozdravljati, da jim ne bi kdo očital negalanost. Tu se naj izpozna ubogi kanadski rekrut!

Obnovite naročnino!

Sladkor iz pese in trsa

Zgledovinska konkurenčna borba, po kateri je sladkor postal ljudsko živilo

V Indiji, svoji domovini, je bil sladkorni trs znan že od nekdaj. Baje so že vojaki Aleksandra Velikega na svojem indijskem pohodu občudovali rastlino, ki »brez čebel daje med«. In Indije se je sladkor razširil po vsem svetu. Preko Kitajske, Perzije, Arabije in Egipta je končno prišel v Evropo.

Evropski narodi so ga najprej spoznali kot redko slaščico ali kot zdravilo. Večje količine sladkorja so začele prihajati k nam po odkritju Amerike, ko so se veliki novi nasadi sladkornega trsa razširili po Zahodni Indiji, Mehiki, Peruju in Braziliji. Vendar pa je bil takrat še tako drag, da je bil največji užitek pridržan samo pripadnikom imovitejših razredov. Nova doba se je začela, ko je v prvi polovici 18. stoletja nemški kemik Markgraf prišel na misel, da bi domače rastline preiskal v pogledu sladkorja. Svoja opazovanja je objavil leta 1747, do praktične veljave pa je njegova dopisnica izvedel njegov učenec in naslednik Karel Achard, ki je za njim prevzel vodstvo kemičnega laboratorija pruske akademije v Berlinu. Gojil je zlasti sladkorno peso, s katero je dosegel velike uspehe. Leta 1799, je Achard od pruskega kralja prejel privilegij za domače proizvajanje sladkorja in leta 1801, je ustanovil prva sladkorno tovarno v Šleziji. Ko se je sladkor iz sladkorne pese pojavil na evropskem trgu, so mu angleške sladkorne družbe, ki so se zmerom delale s sladkornim trsom in so se čutile ogrožene po novi konkurenci, ponujali visoke vsote, če zapre-

svojo tvornico. Toda Achard je bil bolj znanstvenik kakor trgovec, in čeprav od svoje sladkorne pese ni obogatel, ni sprejel angleških ponudb.

Nekaj let nato je mlada industrija našla velikega podpornika v Napoleonu. V borbi proti kontinentalni zaporji je Napoleon v Franciji ustanovil lastne tovarne za pridelovanje sladkorja iz pese, ki pa so ostale v obratu tudi potem še, ko so po letu 1815. spet začeli uvažati sladkor iz sladkornega trsa iz prekomorskih dežel. A borba med obema proizvodnjama — med sladkorjem iz trsa in sladkorjem iz pese — še nikakor ni bila odločena in nekaj časa je evropski proizvodnji grozila resna nevarnost, da podleže. Na srečo pa se je nemškemu veleposelniku von Kwedlingu, ki se je posvetil proučevanju sladkorne pese, po dolgotrajnih prizadevanjih posrečilo, da je vsebino sladkorja v pesi dvignil od prvotnih 5 na 20 odstotkov. Hkratu je von Kwedling iznašel tudi izdatnejši postopek za proizvodnjo sladkorja. Šele po tistem se je začel pravi, zmagoviti pohod sladkorja iz pese proti trsnemu sladkorju. Posledica te velikopotezne konkurenčne borbe pa je bila, da je cena sladkorja znatno padla, s čimer se je sladkor približal konzumu širokih plasti in postal ljudsko živilo.

V zadnjih desetletjih je zrasla še velika vrsta sladkornih tovarn v Evropi, hkratu pa se je pridela sladkorne pese v naših krajih tako dvignila, da je Evropa danes, kar se sladkorja tiče, povsem neodvisna od prekomorskega trsa.

NIVA IN MIKI

Petdeset milj za njegovim hrbtom je ležal Fort O'God, dvajset milj pred njim pa Nanetina koča: to stran je stekel nizdol po hribu. Čim bolj se je razdalja krčila, tem globlja pobistost je znova legala nanj, podobno, kakor snoči pri Challonerjevem šotoru. Zdal, ko se je bližal cilju, ga je obhajala skrb, kako bo sprejel. Kajti v tej koči je bil zadržal moža, in tisti mož je bil ženina last.

Njegov dir je postajal čudno negotov. Sredi dopoldneva je imel še kakšno pol milje do Nanetine koče. Njegove občutljive nozdri so že čutile v zraku duh po dimu. Ni jo ubral naravnost tja, od koder je prihajal, temveč začel je tekat v krogih kakor volk ter se kradoma in neodločno bližati dohodu na jasico, kjer se mu je bil razodel nov svet in novo življenje.

Zagledal je kletko iz kolov, kjer ga je imel Le Beau ujetega: lesa je bila še odprta, kakor jo je bil pustil Durant. Ko si ga je prilastil. Videl je po- teptani sneg na kraju, kjer je bil usmrtil moža, in zavpil. Zdal je stal baš pred vrati koče. Odprta so bila na stežaj, a Miki ni videl nikogar niti ni čutil kekega sledu življenja; samo iz dimnika se je dvigal dim. Stopil je na plano. V njegovi hoji je bilo nekaj globoko poniženja, takisto, kakor da bi prosil odpustčanja, če je storil kaj napačnega, in rotli oboževani bitji, naj ga ne zapodita.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Službo dobi

Beseda L. 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—

Pisarniško moč

začetnico, z znanjem italijanske, sprejemem. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Industrija v Ljubljani«.

Lišnika

za veliko hišo v centru sprejemem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lišnika«.

Služkinjo

ki zna kuhati, iščem za takoj. Plača in hrana dobra. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Službe išče

Beseda L. 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—

Dijakinja

16ih let, išče primerno zaposlitev, najraje k otroku. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vest-nac«.

Vajenci (-ke)

Beseda L. 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—

Vajenca

za krznarsko obrt sprejemem takoj. Eber, Ljubljana. Kongresni trg št. 7.

Prodaj

Beseda L. 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—

Nov kuharlik

električni, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Prodaj

8 balin krogel (legno santeo) za 400 lir. — Miklusi V., Wolfova 10-1.

Otroški voziček

globok, avtokrem, 1000 lir, prodam. Istotam šivalni stroj. Marencičeva ul. 5 (nasproti karmeličanske cerkve), pri Bajc, dvorišče — Moste.

Otomano

skoraj novo, prodam. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Skornje št. 43

močne, dobro ohranjene, ugodno prodam. — Tomažič, Tržaška c. 45.

Žimo za modroce

vseh kvalit, kupite naj- ugodnejše pri »Žimo«, Jager Milan, Prvi ljubljanski mehanični predilni- ca žime, trgovina Sv. Pe- tra cesta 17, tel. 20-42, predilnica Fužine, telef. 20-45.

Kupujte

edino pri naših oglaševalcih!

Kupim

Beseda L. 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—

Višinsko sonce

Hanau in Solux svetilko za 220 V kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bach 220 V«.

Oblacila

Beseda L. 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—

Prodaj

svetlejšje obleke, fresko, srednje mere. Miklusi V., Wolfova 10-1.

Posest

Beseda L. 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—

Stavbna parcela

v Mostah na lepem kraju, ca. 500 kv. m, združena, peščena zemlja, ki je uporabljiva za zidavo, ugodno napredaj zaradi družinskih razmer. — Rudolf ZORE, Ljubljana, Gledališka ulica 12.

Stanovanja

Beseda L. 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—

Eno- ali dvosobno

stanovanje v bližini tramvaja, iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Iščem za takoj

dvo- do trisobno kom- fortno stanovanje s ko- palnico in centr. kurja- vo, v centru mesta, naj- raje v stanovanjski pa- lači, kakor »Slavija« ali slično. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kom- fortne«.

Soba odda

Beseda L. 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—

Kabinet

s posebnim vzhodom, v centru oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Opremljeno sobo

z dvema posteljama, so- uporabo kuhinje in ko- palnice, oddam stranki brez otrok. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Opremljeni sobi

z dvema posteljama, v centru blizu Evrope, od- dam. Naslov v vseh po- slovalnicah Jutra.

Opremljeno sobo

s kopalnico, prost voh, takoj oddam. Boljši stranki. Streliška ulica 36-II, levo.

Sobe išče

Beseda L. 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—

Prazno sobo

s posebnim vzhodom, v centru, išče boljši stalni gospod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Svetla, čistca«.

Prazno sobo

v sredini mesta, iščem za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Širite

»JUTRO«

SLUŽBO DOBI TAKOJ

verziran ZOBOTEHNIK

zmožen vseh del v jeklu, kavčuku in zlatu. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«

Dopisi

Beseda L. 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—

Dvignite gospele

ponudbe

v oglasnem oddelku

Boljši domačin, Center, Dober mož, Damsko ko- lo, Instrument, Imam prijeten dom, Industri- jalec, Kritej, Lep zna- čaj, Neženilno, Nova hiša, Nagrada, Oskrba, Profesorka, Skladnice, Samski železnikar, Sre- ča, Spretna, Strojnik, Takoj, Takoj kupim, Trgovina ali obrt, Udob- no, Uradnik, Vesten in agilen, Vknjižba, Volt, Zamenjava, Zmožen in spreten, Zvezznica.

Harmoniko

z 32 bas, dobro ohran- jeno, prodam takoj. — Naslov v vseh posloval- nicah Jutra.

Ključ Wertheim

in znamko Continental Pneumatic sem našel na Trževski cesti. Dobi se v ogl. odd. Jutra. 10373-28

Profesorski zbor III. moske realne

gimnazije v Ljubljani naznanja, da je umrl njegov član in senior, gospod

Rudolf Pregelj

profesor

Pogreb dragega tovariša bo v petek, dne 7. av-

gusta ob 5. uri popoldne z žal k Sv. Križu.

R. I. P.

V Ljubljani, dne 6. avgusta 1942.

Zalujochi:

STANA rojena RAPOTEC, žena — VLADIMIR, sin in družine RIBARIČ, RAPOTEC, ZUPANIČ, VAGAJA

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 7. avgusta 1942 ob 5. uri

popoldne z žal — kapele sv. Nikolaja — k Sv. Križu. Počivalj v miru, blaga duša!

Ljubljana, dne 5. avgusta 1942.

Zalujochi:

STANA rojena RAPOTEC, žena — VLADIMIR, sin in družine RIBARIČ, RAPOTEC, ZUPANIČ, VAGAJA

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 7. avgusta 1942 ob 5. uri

popoldne z žal — kapele sv. Nikolaja — k Sv. Križu. Počivalj v miru, blaga duša!

Ljubljana, dne 5. avgusta 1942.

Zalujochi:

STANA rojena RAPOTEC, žena — VLADIMIR, sin in družine RIBARIČ, RAPOTEC, ZUPANIČ, VAGAJA

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 7. avgusta 1942 ob 5. uri

popoldne z žal — kapele sv. Nikolaja — k Sv. Križu. Počivalj v miru, blaga duša!

Ljubljana, dne 5. avgusta 1942.

Zalujochi:

STANA rojena RAPOTEC, žena — VLADIMIR, sin in družine RIBARIČ, RAPOTEC, ZUPANIČ, VAGAJA

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 7. avgusta 1942 ob 5. uri

popoldne z žal — kapele sv. Nikolaja — k Sv. Križu. Počivalj v miru, blaga duša!

Ljubljana, dne 5. avgusta 1942.